

«Mārtiņos» saimnieko domājoši ļaudis

● «Mārtiņos» saimniece Nellija Proveja no Silajāņu pagasta augumā nav nekāda mazā, bet, re, kādi rudzi šogad saauguši — viņoņas kā jūra. Foto: M. Rukosjuvs

Tatvija Silajāņu vārds jau pirmās brīvvalsts laikā izskanējis caur podniekmeistaru darinājumiem. Vēlākos gados līdz ar keramiķiem no šīs vietas pamazām aizceļoja arī tas pamatīgums un kstums, ar ko tā lepojās šīspuses ļaudis, kuri bija raduši spītīgi brist mālainos pakalnos. Padomju varas un kolhozu gadi daudz ko mainīja cilvēku apziņā. Daudzi jaunie atstāja laukus un aizbrauca uz pilsētām. Nē, ne jau vieglu un dīku dzīvi meklēdami, bet cilvēka cienīgus apstākļus un normāli atalgotu darbu alkdami.

Valsts neatkarības atjaunošana daudzus radīja pacilātību, vēlmi no pilsētām doties atpakaļ uz tēva mājām un atkal staigāt bērniņas takas. Saņņos un fantāzijas vecotēvu un tēvu māju sētsvidū tika būvētas dzīvojamās ēkas, celtas jaunas kūti, klētis, aplokos ganījās desmitiem govju, viņoņas rudzu un linu tūrumi. Bet tas bija lielākoties tikai fantāzijas, jo ikdienu izrādījās pavisam savādāka. Cik tur cilvēku pašu vainas un savu spēku pārvērtēšanas, cik —

mūsu daudzo valdību nepārdomāto lēmumu dēļ, bet pašlaik Silajāņi ir viens no tiem Latvijas pagastiem, kas spēj izdzīvot tikai pateicoties valsts dotācijām.

□□□

Tomēr būšu melojusi apgalvodama, ka Silajāņos viss ir bēdīgi, bezcerīgi un bezperspektīvi. Sirds priecājas, tiekoties ar strādīgiem un domājošiem cilvēkiem. Tāda ir arī Silajāņu pagasttiesas locekle, zemnieku saimniecības «Mārtiņi» īpašniece Nellija Proveja.

— Esmu vietējā, Silajāņos dzimusi, te arī astoņgadīgo skolu beidzu. Mēs bijām četri bērni ģimenē, kā putnēni pēc skolas aizlidojām katrs uz savu pusi. Māte un tēvs mūs, trīs māsas un brāļi, pareizi audzināja. Bijām strādīga, tikumīga un ļoti satīcīga ģimene, ne skarbus vārdus dzirdējām, ne dzeršanu un lamāšanos redzējām. Pēc astoņgadīgās skolas beigšanas iestājos Rīgas 1. medicīnas skolā. Izmācījos par feldšeri un septiņpadsmit gadus strādāju Rēzeknes rajonā, — tā savu bērību un vēlākos prombūtnes gadus isumā rak-

sturoja Nellija. Abas māsas ieguvušas augstāko uzglītību, viena dzīvo Rīgā, otra — Gulbenē. Arī brālis sen projām no mājām.

Atgriešanās mājās

Kad nomirusi māmuļa, tēvs aicinājis savus putnēnus atpakaļ ligzdā. Saucis visus bērņus, bet pierunājis atgriezties Nellijas ģimeni.

— Tas bija 1990. gadā. Toreiz Silajāņos gatavojās atvērt bērņudārzu, mani solījās pieņemt tur darbā par medicīnas māsu. Bērņudārzu gan uzcēla, bet neatvēra. Es paliku bez darba profesijā. Mans jaunākais bērņs, dēls Mārtiņš, slimoja ar astmu. Līdz ceturtaļai klasītei biju viņam gan mamma, gan skolotāja. Nekas cits neatlika kā veidot pašiem savu zemnieku saimniecību, strādāt un raudzīt ko nopelnīt. Tā radās zemnieku saimniecība «Mārtiņi».

Nellijas vīram Staņislavam tika piedāvāts darbs zemes dienestā. Viņa dienas bija aizņemtas, saimniekošanai palika tikai brīvdienas un vakara stundas. Laikam tāpēc «Mārtiņos» «galva» ir tieši Nellija. Viņa saimnieko uz

sava mantojamā 41 hektāra un vēl 13 nomā no vīra. Viņš kā joka pēc teica, ka gribot vēl zemi, tad ņēma un nopirka, tagad mums ir kopīpašums, stāsta Nellija.

Mērķis izvēlēts

— Mūsu mērķis ir izskolot bērņus, lai viņiem dzīvī vieglāk klājas. Vairāk kā skaidrs, ka laukos palikšana nav perspektīva, te darbs augļus nes. Tāpēc priecājos, ka meita Inese Daugavpils Pedagoģiskajā universitatē studē dabaszinības un mājturību. Dēls Mārtiņš šopavasār ar labām sekmēm beidza internātskolu Cēsīs un pašlaik kārtu iestājeksāmenus Preiļu Valsts ģimnāzijā. Viņam ļoti labi padošas rasēšana, sasapņojies vēlāk studēt arhitektos, tāpēc nolēmām, ka vislabākais variants tādā gadījumā ir pamatīga vidējā izglītība, kādu var iegūt Preiļu ģimnāzijā. Inese savulaik beidza tehnikumu un nožēlo to, ka nav absolvējusi vidusskolu. Viņa ņēma grāmatas bibliotēkā un pati nopietni mācījās, lai sekmīgi iestātos un studētu augstskolā.

Turpinājums 4. lappusē.

Godātie lasītāji!

Laikrakstu

NOVADNIEKS

jūlijam un 2001. gada otrajam pusgamam var abonēt līdz 27. jūnijam ieskaitot visās pasta nodaļās un pie lauku pastniekiem.

Nenokavējiet!

ZIŅAS

Trīsreizvaigžņu spēļu laikā Preiļos jāizkar valsts karogi

Preiļu novada domē 14. jūnijā pieņemts lēmums par to, ka 3. Trīsreizvaigžņu spēļu laikā Preiļu pilsētā pie visām mājām būs jāizkar valsts karogi. Atbilstoši likumam par valsts karogu, Latvijas sarkanbaltisarkanais simbols būs jāizkar, saulei lecot, un jānoņem norietot ik dienas no 20. līdz 23. jūnijam (ieskaitot).

1500 kilometri pret narkotikām

Preiļos 6. jūlijā ieradīsies velobrauciena «1500 kilometri pret narkotikām» dalībnieki.

No 29. jūnija līdz 9. jūlijam trīs jauniešu grupas, katrā no tām — seši cilvēki, ar velosipēdiem ceļos pa Latviju, lai pievērstu sabiedrības uzmanību narkotiku straujajai izplatībai jauniešu vidū.

Jauniem ļaudīm nepatīk garlaicīgas lekcijas par to, cik narkotikas ir sliktas. Tomēr viņiem rūp vienaudžu liktenis, uztrauc narkotiku ietekme uz cilvēka veselību un dzīvi. Velobrauciena dalībnieki ceļā dosies ar mērķi kopīgi ar satiktajiem jauniešiem apspriest narkotiku izraisītās problēmas, paust savu viedokli un uzklaustīt citus.

Projektu «1500 kilometri pret narkotikām» īsteno Latvijas Universitātes studenti. Velobrauciena laikā tiks apmeklētas 40 pilsētas un ciemi.

1500 kilometrus garā velobrauciena dalībnieki Preiļos ieradīsies 6. jūlijā. Preiļu jaunieši tiek aicināti uz tikšanos ar projekta īstenošanai uz viedokļu apmaiņu, interesanti un lietderīgi pavadīt laiku, gūt noderīgu informāciju.

Atzinība par rezultatīvu darbu

Līvānu mākslas skola piedalījās ikgadējā republikas mākslas skolu konkursā — seminārā, kuru šoreiz organizēja Bolderājas mākslas skola. Tā tēma bija «Linija». Līvānieši konkursā piedalījās ar jaunākās grupas audzēkņiem, kuriem ir no septiņiem līdz vienpadsmit gadiem, darbiem grafikā. Līvānu mākslas skola par rezultatīvu darbu konkursā saņēma atzinības rakstu.

Bērņu folkloras kopas «Ceiruleits» dāvana skolām

Visas Latgales skolas kā dāvinājumu saņēms audiokaseti ar 16 tautas deju ierakstiem.

Nošlēdzies Kultūrkapitāla fonda atbalstītais projekts «Latgales danču mācību materiāla izveide». Tā ietvaros Līvānu ģimnāzijas folkloras kopa «Ceiruleits» ir ierakstījusi audiokaseti, kura tiek dāvināta katrai Latgales skolai. Tajā ir 16 tautas deju apraksti un mūzika. Ar šīs kasetes palīdzību varēs apgūt dejas gan gadskārtu ieražu svētkiem, gan arī koncertiem.

Sakarā ar 3. Trīsreizvaigžņu sporta spēlēm no 21. jūnija pulksten 9.00 līdz

23. jūnija pulksten 24.00 Preiļu pilsētas centrā **autotransporta kustība būs ierobežota.**

Iebraukt aizliegts:

- Aglonas ielā posmā no centra krustojuma līdz Liepu ielai;
- Liepu ielā posmā no Aglonas ielas līdz A. Paulāna ielai;
- Talsu ielas posmā no Daugavpils ielas līdz Raiņa bulvārim;
- 1. Maija ielas posmā no Daugavpils ielas līdz Raiņa bulvārim;
- Raiņa bulvārī no A. Paulāna ielas puses.

Lasītāju ievēribai!

Laikraksta «Novadnieks» nākamais numurs iznāks piektdien, 22. jūnijā.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Medicīnas māsām algas paaugstinās

Valdība otrdien atbalstīja grozījumus šīgada budžetā, kurā paredzēti līdzekļi medicīnas māsu algu paaugstinājumam. Valdība, akceptējot grozījumus valsts budžetā, atbalstīja 500 000 latu novirzīšanu veselības aprūpes darbinieku atalgojumam no budžeta dotācijām un 900 000 latu, palielinot iedzīvotāju ienākuma nodokļa prognozi. Līdz ar to valdība atbalstīja 1,4 miljonu latu novirzīšanu, ziņo LETA. Jau iepriekš medicīnas māsu un citu veselības aprūpes darbinieku algu palielinājumam piešķīra 1,7 miljonu latu no 2000. gada ienākuma nodokļa pārpalikuma, un 1,5 miljoni latu piešķirti kā minimālais darba algu paaugstinājums.

Rēzeknes augstskolas juristi netiek strādāt prokuratūrā

Rēzeknes augstskolu beigušiem 46 juristiem novecojušu likumu prasību dēļ šogad atteikts darbs prokuratūrā, jo viņu iegūto kvalifikāciju nav atzinusi Latvijas Universitātes Juridiskā fakultāte. Šis fakultātes tiesības noteikt, kuru augstskolu sagatavotie juristi drīkst strādāt valsts iestādēs, nosaka trīs likumi — prokuratūras, notariāta un advokātūras likums. Juristi atzīst, ka likumu prasība ir atpalikusi no laika, taču jaunu kritēriju izstrādē nav vienotības, ziņo «Diena».

Sagatavots likumprojekts par nulles deklarācijām

Pēc vairāku gadu diskusijām Latvijā izstrādāts projekts likumam par īpašuma sākumdeklarēšanu jeb tā saucamajām nulles deklarācijām. Tomēr šis projekts neprasa īpašumu deklarēt visiem Latvijas iedzīvotājiem. To vajadzēs darīt tiem, kuru īpašumā ir antikvāri priekšmeti, mākslas darbi, dārgmetāli, dārgakmeņi un to izstrādājumi par kopējo summu vairāk nekā 10 000 latu vai naudas uzkrājumi vairāk nekā 5000 latu likuma spēkā stāšanās brīdī. Deklarācijas pārbaudīs tikai nepieciešamības gadījumā — nodokļu iekasēšanai vai pierādījumu vākšanai noziedzīgos nodarījumos. Sākumdeklarēšana būs vienreizēja un obligāta, ziņo LETA.

Vēsturnieki ceļos pa Daugavu ar vikingu kuģi

Latvijas, Zviedrijas un Baltkrievijas vēsturnieku un arheologu ekspedīcija ar autentisku vikingu kuģi 14. jūnijā devās izpētes braucienā pa Daugavu no Sužaras Baltkrievijā līdz Rīgai un tālāk pa jūru uz Zviedriju. Kuģi veidojuši zviedru speciālisti pēc atrastajām vikingu kuģu atliekām un zīmējumiem. Ceļojumā no Latvijas piedalīties arheologs Juris Urtāns un vairāki studenti. Kuģi pārvietos pēc senām vikingu metodēm — to vilks ar zirgiem no krasta, burās, un ekspedīcijas dalībnieki izmantos arī airus.

Armijai vajag izglītos

Atbrīvojot no dienesta cilvēkus bez pabeigtas pamatizglītības un personas ar kriminālpagātni, armija solās stingrāk raudzīties uz tiem, kuriem iesaušana atlikta studiju vai citu iemeslu dēļ. Lai paaugstinātu izglītības līmeni bruņotajos spēkos, jau pašlaik armijā tiek iesaukti ģimenes apgādnieki un cilvēki, kuru darbs civilajā jomā valstij dotu krietni vairāk nekā došanās dienestā. Pēc Aizsardzības ministrijas parlamentārā sekretāra Normunda Pētrkopa domām, jauniešiem veidojot savu karjeru, esot jādomā arī par valsti.

Valdība piešķir īpaši atbalstāmā reģiona statusu

Trešdien Ministru kabinetā pieņemtais rīkojums paredz 135 pašvaldībām piešķirt īpaši atbalstāmā reģiona statusu, ziņo LETA. Tas tiks pieciemi rajoniem — Balvu Krāslavas, Ludzas, Preiļu un Rēzeknes, 16 pilsētām un 113 Latvijas pagastiem. Īpaši atbalstāmā reģiona statusu pašvaldībām pārskata ik pēc trim gadiem.

Ziņas sagatavoja T.Elste

INFORMĀCIJA,
VĒSTULE

PREIĻU NOVADA DOMĒ

14. jūnijā Ličos notika Preiļu novada domes kārtējā sēde.

Par izmaiņām
Preiļu pilsētas
šī gada budžetā

Preiļu pilsētas šī gada pamatbudžeta ieņēmumos un izdevumos izdarītas izmaiņas par 6085 latiem. Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem Preiļu Valsts ģimnāzijā palielināti par 1639 latiem, Izglītības ministrijas dotācija ģimnāzijai — 4446 latu. Šī nauda

budžetā novirzīta Preiļu Valsts ģimnāzijai.

Deputāti izdarījuši arī citas izmaiņas Preiļu pilsētas budžetā. Ieņēmumu daļa papildināsies ar ieņēmumiem no maksas pakalpojumiem: Preiļu Valsts ģimnāzijā par 340 latiem, Preiļu arodvidusskolā par 1759 latiem. Tajā pat laikā norēķini par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem samazināsies par 2099 latiem. Šāds lēmums pieņemts, pamatojoties uz pašvaldību atteikuma vēstulēm slēgt līgumus par savstarpējiem norēķi-

«Varētu būt arī labāk, bet varētu būt arī slihtāk. Tātad ir labi.»

A. Divernuā

niem par izglītības iestāžu sniegtajiem pakalpojumiem Preiļu Valsts ģimnāzijas internātā, Preiļu arodvidusskolā un tās internātā, kā arī pamatojoties uz 2001. gada 23. janvāra lēmumu.

Par 3469 latiem mainītas arī speciālā budžeta ieņēmumu un izdevumu sadaļas. 1000 latu no šīs summas ir dotācija no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas. Dažādas summas ir ziedojušas un dāvējušas arī firmas un uzņēmumi, tajā skaitā 1435 latus Preiļu Valsts

ģimnāzijai dāvinājusi Hvinherades skola Norvēģijā. Sportam ziedoti 505 latu, labiekārtošanai — 180 latu, dotācija Preiļu muižas parka vērtu restaurācijai — 500 latu, tikpat daudz — dotācija Preiļu muižas staļļa konservācijai.

No līdzekļiem nekustamā īpašuma privatizācijai 1000 latu novirzīti kā dotācija Nevalstisko organizāciju atbalsta centram uzturēšanas izdevumu segšanai.

Turpinājums sekos.

L.Kirillova

MUMS RAKSTA

Tā mēs dzīvojam sieriniekā

Eju uz darbu. Lietus list, kakliņš sāp, balss saites iekaisušas. Kur nu parunāt, pat čukstēt var ar pūlēm. Lai pusdienu pārtraukumā nenāktos iet uz veikalu vai kafejnīcu un nemocītu pārdevējas ar savu aizsmakūto balsi, šoreiz dienšķo maizīti ar gaļas šķēlīti paņemu no mājām.

Ar nikniem rējieniem garāmģājējušus sveicina izkāmejais, melns, vidēja auguma suns. Vienu riedams pavada līdz savas iedomātās teritorijas robežai, otru tur sagaida un aprej atpakaļvirzienā. Suns ir redzami izsalcis, tāpēc par manu personu interese sevišķa. Nikni rej, stāvēdams ceļā, bet, kad esmu aizlabinājies garām, riedams ķeras pie kājām. Un pie somas. Nākas apstāties, jo košanas draudi ir visai nopietni. Tikai tad atpūpos, ka suni kārdina manas somiņas saturs — pusdienu maize. Vēl pamēģinu tikt cauri ar glaimiem — labiņš, labs sunītis, ej nu mājās, esi prātīgs. Bet tas nelīdz. Suns ar zobiem jau ķerstās gar somiņas stūri. Nekas cits neatliek, kā piesolīt, ka iedošu est. Šo vārdu laikam gan pazīst un saprot visi dzīvnieki. Suns maina taktiku. Viņš vairs nerej, bet ir gatavs somiņu izraut no rokām, kamēr to ceļu lēnām un piesardzīgi, lai ar asām kustībām dzīvnieku nesāniknotu. Kamēr atknibinu rāvējslēdzī un sataustu pusdienu maizīti, suns manā priekšā izslienā un nostiepas uz pakajkājam! Suņa galva man līdz pleciem. Ēdamo aizlidinu tālāk, un, kamēr suns klūp tam virsū, pazūdu aiz pirmā nama stūra.

Vismaz pirms pāris gadiem ir pieņemti un apstiprināti, tā tad — izpildāmi — Ministru Kabineta noteikumi par dzīvnieku, tajā skaitā — suņu — turēšanas noteikumiem pilsē-

tās un laukos. Nevienai pašvaldībai nav jāsacer un jāizdomā kaut kādi savi noteikumi. Ir vispārpieņemtie, kuri jāpilda. Un ir iestādes, kam jāpieprasa to izpildīšana. Suņu patvaļa, vismaz Preiļos, siera rūpnīcas kvartālā, iet ārpus visiem rāmjiem.

Protams, tā ir katra personīgā lieta, ja kāds uzskata, ka šaurajā blokmājas dzīvoklītī vēl var iemīnāt suni, pieciest viņa spalvas, slienānos, peļķes un riešanu, tikai nevienam nav atļauts ar sava suņa peļķēm, čupām, rejām un gaudošanu uzplīties pārējiem.

Kā tas ir sadzīvot? Mans dēls regulāri skrēja krosu. Vesēlīgi, lietderīgi. Kilometrus divus vai trīs prom pa Vārkavas ceļu un tad atpakaļ. Vakaros, kad mašīnu straume apsūkusi. Birzī lakstīgalas pogo, svaigs gaiss. Burvīgi. Nūdien, pati skrietu, ja ne tie gadi. Skriešanai diemžēl pienāca gals. Tā saucamajā «Lakstīgalu birzī», tas ir, privātmājās, kas sabūvētas aiz siera rūpnīcas daudzdzīvokļu namu kvartāla, par Ministru kabineta noteikumiem arī nekās nav dzirdēts. Viens no īpašniekiem (*uzvārds un adrese redakcijā, red.*) vakaros no ķēdes palaiž vajā savu lielo, melno suni. Īpašnieks var sist krūtīs un apzvērēt, ka suns miermīlīgs kā dievgosiņa un nevienu neaiztiec. Viņam nav nācies redzēt, kāda sunim ir reakcija uz krosu skriešanu (suņa uztverē — bēgošu) cilvēku. Pēc pamatīga šoka pāris vakaru skrējienos dēlam krosu nācās atnest. Arī tie īpašnieki, kuru mazajiem sunīšiem melnais milzenis vakara brīvsola laikā mēdz uzbrukt, tagad laikus glābjas, tikko to ierauga. No rotaļu laukumiem kā vēja pūsmā pazūd mazuļi. Vakara pastaigā iznācis... Suns!

Ne jau pirmo reizi iedevu ēdamo nelaimīgam suņu cilts radījumam. Esmu nesusi maiži kāpnēs gulošam, ievainotam dzīvniekam. Esmu ziemas spelgona pa logu pametusi, kas nu bija pie rokas, kārnāms, badā esošam sunim. No brīva prāta esmu atdevusi nupat nopirkta smalkmaizītes uz ielas satiktai šausminošai izskata četrkājainai radībai, kas sastāv no ribām, ādas un jēlumiem. Varbūt tāpēc viņi — izbadējušies, nelaimīgi, ievainoti — arī gadās manā ceļā? Bet es ienīstu viņu saimniekus. Tos, kas nemāca, nekopj un neēdina savus suņus. Tos, kas suņus nemāk vest pa ielu tā, lai viņi ar purnu negrūtos pretimnācējiem pie apģērba, somām un bērnu sejiņām. Tos, kas suņus ved pastaigā aiz kaimiņu mājas stūra, piemēlo katru zāles laukumiņu, katru puķu dobi, katru taciņu. Tos, kas savus suņus neiemāca socializēties. Tas ir, nepieradina un neiemāca uzvesties sabiedrībā — nereaģēt uz riteņbraucēju, uz skrējēju, nekrīst histērijā, ja kāds ir palecies, sasitis plaukstu vai iekliedzies. Normāli audzinātam sunim uz ielas nav jāuzvedas kā tādām, kas mucā audzēts, pa spundi bārots. Viņam ir jāizpilda sava saimnieka komandas, un tikai tad, ja saimnieks jutīsies apdraudēts un dos komandu uzbrukt, sunim ir tiesības to izpildīt nekavējoties. Kā tas ir īstenībā? Suņu lielākā daļa līdzinās nervu klīnikas pacientiem. Viņu rīcība nav prognozējama, jo saimnieks sunim uzvedību nav mācījis. Visticamāk, ka viņš to nezina pats. Vēl ir atsevišķa cilvēku grupa, kas moka savus dzīvniekus. Tajā pašā siera rūpnīcas kvartālā pļaviņā aiz A. Upīša ielas mājām kopš šīs ielas apbūves laikiem mētā-

jas vecs ekskavatora kauss. Auksta metāla kaste. Tad, lūk, šeit savu suni mocībām pakļauj kāds A. Upīša 3. nama iemītnieks. Dienām pie šīs kastes, piesiets īsā pavadā, nikst viņa vājais, kārnāms suns. Ja list lietus, tad suns mirkst, ja plosās vēji, sunim nav nekāda aizvēja. Ja nelaimīgais dzīvnieks grib pagulēt, tad vai nu uz aukstas zemes, vai stindzinošajā metāla kausā. Rudens lietavās suni ne reiz šeit atstāja nakšņot, un tad dzīvnieka sāpīgās gaudas cēla no nakstmiēra tuvējos iedzīvotājus. Kad viņi sāka protestēt suni pa nakti šeit vairs neaustāj. Tagad viņš ar skumjām rejām par savu lēno bojāeju cilvēkiem stāsta dienā. Vienmēr pie tukšas bļodas. Aculiecinieki novērojuši, ka suni visbiežāk ēdienkarte sastāv no plikiem kauliem, kas dabūti lopkautuvē. Daždien nikst uz otrā stāva balkona. Arī — aukstumā, bez silta pakļājiņa. Un visu acu priekšā kļūst aizvien vājāks, apātiskāks, nomocītāks.

Dzīvnieku uzticība ir neizmērojama. Arī šī, izsalkumā un aukstumā savu dzīvi vadošā, radība priecājas no visas sirds, kad redz tuvojamies savu saimnieku. Īsajā pavadā žņaudzoties, slienas kājās, smilkst, kūļā asti. Savu labirdību, uzticību, savu nožēlojamo suņa mūžu viņš dāvā cilvēkam, kuram nav ne kauna, ne žēlsirdības.

Varbūt mūsu pilsētas apkopšanas organizācijas darbinieki vienreiz aizvāktu šo metāla kasti, lai nebūtu, kur mocīt dzīvnieku. Un iestādes, kam jāseko likuma par dzīvnieku aizsardzību ievērošanai suņa mocītāju sauktu pie atbildības?

L.V.

(Uzvārds un adrese redakcijā)

NOVADNIEKS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta.

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (trešdien, sestdien).

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikraksta publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

AKTUĀLI, REDAKCIJAS SLEJA

Veselības aprūpes attīstības plāns

Daugavas slimokases teritorijai, kas aptver četrus rajonus — Ogres, Preiļu, Jēkabpils un Aizkraukles, — ir izstrādāts Veselības aprūpes attīstības plāns. Tas iekļauts Labklājības ministrijas sagatavotā un Pasaules bankas finansiāli atbalstītā Veselības aprūpes sistēmas reformas projekta ietvaros.

Plānu izstrādāja Kuldīgas līnīcas galvenais ārsts **vars Eglītis**, kurš ir magistratūras students sabiedrības veselībā Ziemeļvalstu sabiedrības veselības skolā Gēteborgā (Zviedrija). Viņam palīdzēja Daugavas slimokases reģionālā darba grupa.

Mērķi un uzdevumi

1996. gadā Ministru kabinets apstiprināja Labklājības ministrijas izstrādāto Latvijas veselības aprūpes attīstības stratēģiju, kas noteica veselības aprūpes sistēmas nākotnes prioritātes. Stratēģijas galvenais mērķis ir nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu, kvalitatīvu un taisnīgu veselības aprūpi, racionāli izlietojot šim nolūkam paredzētos finansu līdzekļus.

Minētā plāna mērķis savukārt tiek virzīts uz iespēju radīt pamatu Daugavas slimokases reģiona veselības aprūpes attīstībai nākamajiem 5 līdz 10 gadiem. Plāns ietver detalizētu pašreizējās situācijas aprakstu un salīdzinoši analītisku materiālu, kā arī sniedz ieteikumus veselības aprūpes sistēmas optimizācijai.

Ar mērķiem it kā viss būtu skaidrs, tie ir skaisti un laika garam atbilstoši formulēti. Taču ir bezgala daudz neskaidrību un sarežģījumu, par kuriem neviens, šķiet, tuvākajā laikā tā arī netiks gudrs. Piemēram, slimokasu reģioni jau izveidoti, bet administratīvi teritoriālās reformas sadalījums joprojām nav skaidrs. Kāds būs reformas ģeogrāfiskais, administratīvais un finansiālais aspekts? Skaidrs, ka nākotnē var rasties situācija, kad šie iedalījumi nesakrīt. Viena bēda būtu, ja tas radītu problēmas tikai administratoriem, bet jau tagad skaidrs, ka galvenie iedzīvotāji būs lauku iedzīvotāji.

«Novadnieks» sagatavojis publikāciju sēriju par veselības aprūpes attīstības plānu. Centisimies iepazīstināt lasītājus ar skaitļiem un faktiem, kas raksturo Daugavas slimokasi un tajā skaitā arī Preiļu rajonu.

Demogrāfiskās situācijas novērtējums

Kopējais iedzīvotāju skaits Daugavas slimokases teritorijā ir 205 523. No kopējā iedzīvotāju skaita Ogres rajonā dzīvo 30,9 procenti, Aizkraukles rajonā — 20,75 procenti, Jēkabpils rajonā — 27,9 procenti, Preiļu rajonā — 20,45 procenti. Iedzīvotāju blīvums slimokases teritorijā ir 21,2 cilvēki uz kvadrātkilometru, vidējais apdzīvotības blīvums valstī — 37,5 cilvēki uz kvadrātkilometru. Reģionā ir deviņas pilsētas, sešas pilsētas ar lauku teritoriju un 68 pagasti. 55 procenti iedzīvotāju dzīvo laukos, 45

— pilsētās.

Arī Daugavas slimokases teritorijā ir valstij kopumā raksturīgā nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija. Pieaug gados vecu (60 gadu un vecāki) cilvēku skaits. 1998. gadā to bija 20,8 procenti no kopējā iedzīvotāju skaita, bet 2010. gadā to skaits tiek prognozēts jau 21,8 procenti. Pirms diviem gadiem šajā teritorijā uz katru strādājošo bija 1,1 apgādājams, 2010. gadā šis rādītājs varētu būt jau 1,62.

Mirstība un paredzamais mūža ilgums

Galvenie iedzīvotāju nāves cēloņi ir asinsrites sistēmas slimības, audzēji un ārējās iedarbības sekas (traumas, ievainojumi, saindēšanās). Šie rādītāji Latvijā ir divas reizes augstāki nekā vidēji Eiropas valstīs un Ziemeļvalstīs. Piemēram, Preiļu rajonā 1999. gadā iedzīvotāju mirstības un galveno nāves cēloņu standartizētie rādītāji (uz 100 000 iedzīvotāju) bija šādi: asinsrites slimības — 913, audzēji — 253, ārējie cēloņi — 238. Valstī šie paši rādītāji bija attiecīgi 746, 237 un 162.

Zīmīgi, ka pēdējos gados samazinās bērnu un pusaudžu mirstība, kā arī pensijas vecuma iedzīvotāju mirstība, bet pieaug darbības spējas vecuma iedzīvotāju mirstība. Kopumā standartizētais mirstības rādītājs vīriešiem ir 2 reizes lielāks nekā sievietēm. Tāpēc vīriešu veselības veicināšanas un saglabāšanas problēmām jāpievērš īpaša uzmanība.

Pozitīva ir tendence pēdējos gados pakāpeniski palielināties jaundzimušo paredzamā

vidējā mūža ilgumam, tomēr, salīdzinot ar Ziemeļvalstīm, tas vienlīdz ir ievērojami mazāks. Izskaidrojums meklējams sociāli ekonomiskajā situācijā, iedzīvotāju attieksmē pret savu veselību, izglītības trūkumā un iecilgušajā veselības aprūpes sistēmas reformā.

Latvijā paredzamais vidējais mūža ilgums vīriešiem ir 64,1 gads, sievietēm — 75,5 gadi. Visās Baltijas valstīs šie skaitļi ir apmēram vienādi. Tajā pat laikā Zviedrijā vīriešu mūžs paredzams 76,7 gadi, bet sievietēm — 81,8 gadi.

Latvijā nedzīvo dzimušo un pirmajā nedēļā mirušo bērnu skaits joprojām ir augstāks nekā kaimiņvalstīs ar līdzīgu sociāli ekonomisko situāciju — Igaunijā un Lietuvā. Zīdaiņu mirstība dzīves pirmajās četrās nedēļās 1999. gadā Preiļu rajonā bija 3 uz 1000 dzimušajiem, Ogres rajonā — 2, Jēkabpils rajonā — 7,4, Aizkraukles rajonā — 5,1. Nedzīvo dzimušo bērniņu tajā pašā laikā Preiļu rajonā bijis 8,9, Ogres — 14, Jēkabpils — 14,8 un Aizkraukles — 7,7 uz 1000 dzimušajiem. Augstākā zīdaiņu mirstība reģionā ir Jēkabpils rajonā. Galvenie iemesli ir iedzimtas anomālijas, dzemdību traumas, asfiksija dzemdību laikā.

Kopumā iedzīvotāju dabīgais pieaugums reģionā ir negatīvs. Pēc Latvijas Universitātes demogrāfijas centra datiem 10 gados iedzīvotāju skaits varētu samazināties par aptuveni 10 tūkstošiem, jeb par 4,4 procentiem.

Turpinājums sekos.

Sagatavoja L.Kirillova

Kas jāievēro un jāzina darba devējam, nodarbinot jauniešus līdz 15 gadu vecumam

Ir sācies skolēnu brīvlaiks, un noteikti daudzi pusaudži apsver iespēju no mācībām brīvā laikā strādāt. Vēlamies atgādināt, kādi ir atvieglojumi un ierobežojumi, nodarbinot jauniešus līdz 15 gadu vecumam.

Nodarbināšana

Skolu audzēkņus vecumā no 13 gadiem var pieņemt vieglā, veselībai un tūkumībai nekaitīgā darbā no mācībām

brīvā laikā ar vecāku vai viņus aizvietojošo personu piekrišanu (LDLK 180.p.).

Tiesības

Nepilngadīgie darba tiesiskajās attiecībās pielīdzināti tiesībās pilngadīgajiem, bet jāņem vērā darba aizsardzību, darba laiku un citiem darba nosacījumiem viņiem paredzēti atvieglojumi (LDLK 181.p.).

Darba laiks

Skolu audzēkņiem, kuri no 13 līdz 16 gadu vecumam strādā no mācībām brīvā

laikā, tiek noteikts saīsinātais darba laiks — 24 stundas nedēļā (LDLK 46.p.).

Darba samaksa

Skolu audzēkņiem, kuri no 13 gadu vecuma strādā no mācībām brīvā laikā, par darbu samaksā proporcionāli nostrādātajam laikam vai atbilstoši izstrādei. Darba devēji var noteikt piemaksas skolu audzēkņu darba samaksai (LDLK 185.p.).

Aizliegumi

Skolu audzēkņus, kuri no

13 gadu vecuma strādā no mācībām brīvā laikā, aizliegts nodarbināt nakts virsstundu darbā un brīvdienās (LDLK 186.p.).

1992. gada 24. jūlijā ar Latvijas Republikas Ministru Padomes lēmumu nr. 291 apstiprināts saraksts «Par darbiem, kuros aizliegts nodarbināt skolu audzēkņus vecumā līdz 15 gadiem».

J.Bērziņš,

Valsts darba inspekcijas direktors

NOVADNIEKS

Jūsu jautājumus un ierosinājumus uzklusīsim pa tālr. 1-53-07056.

Cik ilgi plauks korupcija?

Skaidrības labad teikšu, ka svešvārdu vārdnīcā «korupcija» izskaidrota kā dienesta stāvokļa izmantošana iedzīvošanās nolūkos, valsts ierēdņu un amatpersonu uzpirkšana un piekukuļošana. «Koruptants» — cilvēks, kas ar korupciju cenšas ko panākt. «Koruptīvs» — tāds, kas saistīts ar korupciju, tai piederīgs. Tie nu ir vārdiņi, ar kuriem pēdējā laikā saskaramies ik dienas gan presē, gan radio, gan televīzijā.

Trīs vai četrgadīgs mazulis, kas tikko izlējis no «pamperu» biksītēm, dod kādam citam tikpat lielam resgalim konfekti un aicina spēlēties uz savu smilšu kastīti. Bet vēl kāds, ar nosmulētu pirkstu degunā urbinādams, šļupst «koluptants, koluplants...».

Kukuļu došana un kukuļu ņemšana ieēdusies mūsu apziņā trakāk par rūsū, ne ar kādiem cillītiem arī nedabūt. Pats trakākais, ka neviens jau nebrīnās par kārtējo korupcijas skandālu. Šonedēļ visā Latvijā kā no dūņainā diķi iemesta akmens uz visām pusēm vilņo tikpat dulķaini riņķi. Pagājušajā piektdienā Drošības policija lūdza prokuratūru sākt kriminālvajāšanu pret dienesta stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu aizdomās turēto Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes prodekanu Ilgvaru Krastiņu. Cienījamais kungs tika aizturēts darba kabinetā pēc tam, kad viņam kāda studētgrībētāja samaksājis 150 latus par iespēju studēt. Trešdien tika paziņots, ka demisijas rakstu LU rektoram Ivaram Lācim iesniedzis Juridiskās fakultātes dekanis Zigurds Mikainis, tā sacīt, jūtoties līdzatbildīgs par nesmukumu.

Kā nu ne, ja tādas lietas notiek nevis kaut kāda provinces klerka vai ierēdņiša darba kabinetā, kur par sev labvēlīga lēmuma pieņemšanu lauku tantīna atstāj pagaldē litra burku ar krējumu vai sainīti ar padsmīti olām, bet gan pašā «gaismas pilī». Kur gan citur, ja ne universitātes Juridiskajā fakultātē sākas ceļš uz Latvijas valsts tiesiskumu. Kur gan citur, ja ne Juridiskajā fakultātē zināšanas apgūst nākamie Temīdas kalpi — prokurori, advokāti, tiesneši. Fizikā ir tāds termins kā absolūtā nulle. Lai gan tas liecina par pavisam ko citu, šoreiz gribas to attiecināt uz tikko notikušo. Tālāk vairs nav kur iet, esam absolūtajā nullē, ja ne vēl dziļāk...

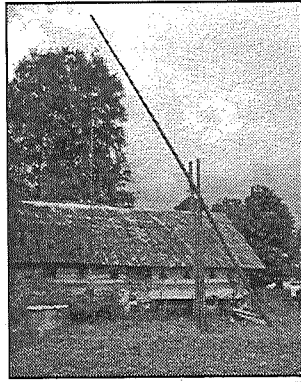
Uzņēmēji, īpaši lielākie un spēcīgākie, visi kā viens apgalvo, ka katram kaut reizīti tomēr ir nācies ar dāvanu, naudu, pusdienām vai ko citu «ietekmēt» jautājuma ātrāku risinājumu. Īpaši gadījumos, kad lieta ir par ievērojamām un ļoti ievērojamām summām. Žurnālā «Kapitāls» bija nopublicēta tabula deviņu gadu laikā reģistrētajiem kukuļņemšanas gadījumiem. Tad nu zini, cienījamie lasītāji, Latvijā šis skaitlis ir praktiski divas reizes lielāks nekā Igaunijā un Lietuvā. Esmu pārliecināta, ka patiesībā cipari ir daudzas reizes iespējami. Cilvēki jau ir pieraduši, ņemšana un došana kļuvisi par ikdienišķu lietu, jo šajos nedaudzajos neatkarības gados ir bijis pietiekami skandaložu lietu, kuras izcākstējušas kā pēdējais sniegs bez kādiem rezultātiem, piemēram, «Lata International», G-24, Krūze, Motte, tagad arī Ilgvars Krastiņš.

11. jūnijā Rīgā «Hotel Rīdzene» notika pretkorupcijas pasākums. Kārtējais seminārs, kurā sprieda par to, vai ir jēga no semināriem, kuros māca cīnīties ar korupciju. Izrādās, ka šajā gadā Latvijā jau bijuši 20 semināri un konferences par minēto tematu. Kāda jēga no tiem, grūti pateikt, jo nekādi uzlabojumi nav manāmi. Vienā no semināriem, uz kuru bija sapulcināti žurnālisti, augsta valsts policijas amatpersona ar nožēlu atzinusi, ka neredz ceļu un iespēju situācijas uzlabošanai.

Patiešām, kāds gan var būt uzlabojums, ja zivs jau pūst no galvas, vai ne? Šis nedēļas notikumi tam ir kārtējais apliecinājums.

Lidija Kirillova

LAUKU SĒTĀ

● No šīs akas ar augsto vīdu ūdeni smēla Nellijas tēvs un māte. Tagad te veldzējas viņa pati un vīrs. Vai ūdeni smels arī bērni?..

«Mārtiņos» saimnieko domājoši ļaudis

Sākums 1. lappusē.

Proveji specializējas graudkopībā un lopkopībā. Vīrs vairāk ņemas pa tūrumiem, sieva — ap lopiem. Staņislavam ir Maltas tehnikuma diploms, arī zināšanu laukkopībā pietiek. Nellija apguva sev pilnīgi jaunu sfēru, jo bija jākārto kvalifikācijas eksāmens, lai varētu pilntiesīgi saimniekot «Mārtiņos».

— Tehnika ir ļoti veca, jau kolhozu laukos nobraukta. Tas ļoti tukšo kabatu, mūždien kas salūzt, kas jānomaina, jāsametina. Jaunu iegādāties faktiski neregāli, jo nepietiek naudas. Taču kredītu ņemt arī negribam. Kad bērni vēl tikai aug un skolojami, kredīts bankā man liekas pārlietu riskants, valsts kabatā nevar list.

Problēmas ar graudiem

Maldās tie, kuri domā, ka tik lielā saimniecībā kā Provejiem graudus var pietiekami daudz izaudzēt, lai pārdotu un nopelnītu. Izaudzēt jau varbūt arī var, bet ar to peļņu ir bēdīgi. Nellija 1. jūnijā bija interesējusies bankā un tur pateikuši, ka «Daugavpils dzirnavnieks» joprojām nav pārskaītijs naudu par pagājušajā rudenī pārdotajiem graudiem. Kā jums tas patīk? Ligums pērn tika parakstīts, viss noformēts, kā nākas. Bet zemnieks jau nu ir tas, uz kura pleciem visi grib leiputrijā iebraukt.

Nellija un Staņislavs turpina audzēt graudus. «Mārtiņos» tūrumos rudzi stāv kā mūris un, neskatoties uz draņķīgajiem laika apstākļiem, gatavojas ziedēt. Katrā vārpā ziedputekšņu zvārguļi piebrieduši un tikai gaida īsto brīdi. Tad pāri laukiem velsies smaržīgs un gaišdzelt-

tens putekšņu mākonis. Drīzai un bagātai ziemāju ražai.

Vai iegādāties sertificētu sēklu, jautāju Nellijai. Tikai šad un tad. Saimniece stāsta, ka valdība arī šajā ziņā reiz esot pievilusi, solot piemaksāt par sertificētu sēklu. Bet nekā... Tā nu tagad paši cenšoties gan tīrīt un vētīt, gan kaltēt, gan tūrumos nezāles iznīcināt. Pašlaik esot pats pēdējais brīdis, kad vasarāju laukus ar herbicīdiem apstrādāt. Bet kā lai tiek tūrumā, ja vairākas dienas pēc kārtas ir tikai lijšis un lijšis.

Maizes cepšana

Valstij tiek pārdoti tikai liekie graudi. Lielāko daļu «Mārtiņu» saimnieki izbaro lopiem, izmanto pašu patēriņam. Jau kuro gadu Nellija cep lauku maizi. Īstu rupjmaizi lieliem kukuļiem, riku no kuriem var nogriezt tikai ar kārtīgu dunci un kad klaips stingri pie krūtīm piespiests.

— Bērniņā un jaunībā redzēju, kā mamma to darīja. Grāmatās šo to izlasīju. Vēl reiz skatījos televīzijā pārraidi, kur viena veca cepēja daudz gudru lietu izstāstīja. Esam tā pieraduši pie savas maizītes, ka cita nemaz negaršo. Meita ikreiz ņem kukuli līdzī uz kopmītni, draudzenes ēdot un lielos.

Godīgi sakot, katrs cepiens iznāk savādāks. Te mikstāka garoziņa, te cietāka. Tas no graudu maluma ļoti atkarīgs, jo gadās smalkāk samalt, gadās rupjāk. Pirmais cepiens tad ikreiz ir kā eksperiments. Otrreiz no tiem pašiem miltiem cepot, sanāk labāk. Arī kurināšana ir ļoti svarīga. Man ir smalki izrēķināts, cik pagales jāiemet, lai būtu vajadzīgais karstums. Parasti kurinu ar bērza malku, ābele dod vairāk karstuma, egle atkal citādi.

● Nellija ļoti lepojas ar savu dēlu Mārtiņu. Pūsim zelta rokas un ass prāts. Lai Dievs dod, ka mātes un tēva pamācības viņam dzīvē vienmēr būtu pa rokai. Foto: M.Rukosujs

Par pagasttiesu un reformu

Desmit gadus pa mājām vien nosēdējusi, Nellija šopavasār piekritusi darboties pagasttiesā. Kad bērni prom un vīrs darbā, tad mans vienīgais sabiedrotais bija radio, stāsta Nellija. Vientulība bijusi līdz kaklam, cilvēkos dikti gribējies, jo feldšeres darba gados tā bijis pierasts.

— Mani ļoti uzrauc visi gadījumi, kad tiek atņemtas vecāku tiesības. Bērniem ir jādzīvo pilnā ģimenē ar abiem vecākiem. Un vecākiem jābūt savu bērnu balstiem un stutētājiem nevis valstij. Pagastā ir tik daudz problēmu. Žēl skatīties uz sievietēm, kuras dzemdē, bet saviem jaundzimušajiem bērniņiem jau prātu nodzērušas. Tādi vecāki vairs nebūs paraugs savām atvasēm, nemācēs viņiem dot siltumu, neaprupēs tos. Bērni nav mēbeles, ja esi laidis pasaulē, rūpējies...

Pēdējā laikā daudz runā par administratīvi teritoriālo refor-

mu. Izveidos novadu, kas tādā gadījumā būs ar Silajāņu skolu? Kur liksies bērni no pagasta nelabvēlīgajām ģimenēm? Pēc saviem bērniem spriežot, es ļoti labi saprotu, ka labāk ir uzturēt vienu lielu skolu nekā desmit maziņas. Tā gan naudas vairāk, gan uzskates līdzekļi skolā bagātāki. Mans puika, piemēram, mācoties internātskolā Cēsīs, varēja apmeklēt 23 pulciņus. Bērniem ir jādod iespējas attīstīt prasmes un pilnveidot zināšanas. Tas ir vienīgais ieguvums, kuru neviens nevar atņemt, tā esmu mācījusi dēlu un meitu. Taču Silajāņos skolotāji, lai kā viņi censtos un lai kā viņiem palīdzētu pagasta padome, bērniem nevar radīt tik ideālus apstākļus kā lielās skolās.

Nākotne nav rožaina

Nellija ir pārliecināta, ka viņas bērni laukos nebūs palicēji. Viņa to arī nemaz negrib. Gan Inese, gan Mārtiņš ir gana redzējuši, kā vecāki pulksten piecos no rīta, kad acis vēl ciet, ceļas un iet slaukt govīs. Un vakaros viņiem acis jau

veras uz miegu, bet darbi vēl nepadarīti. Nē, es negribu, lai maniem bērniem ir tāds katorgas darbs, pārliecināta saka Nellija. Un viņai noteikti piebalsotu daudzi jo daudzi apkārtējie zemnieki, kuri neuzdrošinās ņemt kredītu un riskēt, jo ir gana mācīti visādās finansiālās kataklizmās.

Bezglala žēl, ka mūsu valstī viņi tik ačgāmi iet. Pēdējo desmit gadu laikā valsts vīri taisa jau trešo lauku attīstības programmu. Bet zemnieki sen jūtas apkrāpti un noniecināti, viņi netic nākotnei laukos. Pagaidām jau vēl ir dzīvība lauku sētās. Arī «Mārtiņos» svešiniekus ņipri apņēma sargi Reksis un Marga. Visapkārt plešas sakopti tūrumi. Kāds bezkaunīgs zaķis pa nakti atnācis un noēdis trīsdesmit kāpoststādus. Vēl mazus un zaļus augļišus skopajā saulītē silda sirmas kastaņkoks. Bet viens no tēva pirms sešdesmit gadiem stādītajiem bērziem jau nolūzis. Otrs turas vējiem pretī. Cik ilgi?

L.Kirillova

Aveņvaboles

Drīz sāks ziedēt avenas, aveņu vaboles sāks dēt olas ziedkauros un būs tārpainas ogas.

Vaboles ir sīkas 4 mm garas. Kāpuri dzeltenīgi balti 6 mm garī ar trim pāriem kāju. Vaboles izgrauž lapās caurumus, izēd ziedpumpurus un ziedus. Vaboles ziedos starp putekšņlapām dēj olas, dažreiz ir novērotas arī uz jauno lapiņu apakšpusēs.

Kāpuri sāk šķīlties pēc 8-10 dienām. Tie iegrauzas ziedgult-

nē, sākumā barojas ar ogu pamatni, vēlāk ogas tiek sabojātas. Kāpuri tur barojas līdz ogu nogatavošanās sākumam. Ogu nogatavošanās laikā tie pāriet uz augsni, kur iekūpojas un tālāk attīstās jaunas vaboles. Vaboles pārziemo dziļi augsnē.

Augsni regulāri jāirdina starp rindām vai jāpārrok, jāmulčē aveņu rindas, lai traucētu iekūpošanos, kaitēkļu attīstību un izklūšanu no zemes. Mazdārziņos vai nelielos stādījumos ziedēšanas sākumā aveņu vaboles, sapurinot augus,

var iekratīt kādā platā traukā un iznīcināt.

Aveņvaboļu ierobežošanai var lietot ķīmiskos augu aizsardzības līdzekļus. Apstrādi veic īsi pirms aveņu ziedēšanas. Smidzinot pret aveņvabolēm, reizē arī iznīcinās aveņu ziedu smecernieku. Apstrāde nepieciešama, ja vidēji uz auga ir 2-3 vaboles.

Anita Trūpa,
VAAD Latgales reģionālās
nodaļas Augu aizsardzības un
karantīnas daļas galvenā
speciāliste

REKLĀMA REKLĀMA REKLĀMA

EURO PART

SIA

Auto rezerves daļas, autoriepas
un piederumi kravās automašīnām,
piekabēm, puspiekabēm un autobusiem.

**EUROPART LATINA
TIRDZNICĪBAS
MENEDŽERIS DAUGAVPILĪ**

Stacijas iela 129j, Daugavpils
tāl./fakss: 5407496, 5407497
mob. tālr.: 6549466

INFORMĀCIJA

Diskriminācijas ierobežošana ir svarīgs jautājums sabiedrībā kopumā. Bieži vien cilvēks var saskarties ar atšķirīgu attieksmi un citām ar to saistītām problēmām. Piemēram, nereti personai tiek atteikts darbs tikai tāpēc, ka viņa pieder pie kādas no noteiktām sabiedrības grupām, neņemot vērā viņas kvalifikāciju vai spējas. Šādas rīcības pamatā ir dažādi aizspriedumi vai arī tas tiek darīts finansiālu apsvērumu dēļ. Diskriminācijas jautājums, pieņemot darbā, ir aktuāls dažādām sabiedrības grupām, tajā skaitā arī invalīdiem.

Jaunajā darba likuma projektā noteikts vienlīdzīgu tiesību princips

Ievērojot to, ka lielākā daļa personu tiek nodarbinātas, pamatojoties uz darba līgumu, tad īpaša uzmanība vēršama uz darba tiesisko attiecību regulējumu. Latvijas Darba likumu kodeksā paredzēts, ka, pieņemot darbā, nav pieļaujama nekāda tieša vai netieša tiesību ierobežošana, kā arī tiešu vai netiešu priekšrocību noteikšana atkarībā no rases, ādas krāsas, dzimuma, vecuma, reliģiskās, politiskās vai citas pārliecības, nacionālās vai sociālās izcelsmes un mantiskā stāvokļa, izņemot tos ierobežojumus un priekšrocības, ko nosaka likumi un citi normatīvie akti.

Arī jaunajā Darba likuma projektā ir noteikts vienlīdzīgu tiesību princips, kā arī atšķirīgas attieksmes aizliegums. Ņemot vērā to, a jau esošajā regulējumā nav tieši noteikts diskriminācijas aizliegums atkarībā no invaliditātes, kā arī ne-

piecēšana šo trūkumu novērst, Labklājības ministrija (LM) ierosināja jaunajā darba likuma projektā ietvert tiešu norādi uz jebkādas diskriminācijas aizliegumu atkarībā no invaliditātes. Šis diskriminācijas aizliegums attiektos gan uz pieņemšanu darbā, gan arī uz visu darba tiesisko attiecību pastāvēšanas laiku. Jautājumi, kas īpaši attiecas uz kādu noteiktu darbinieku grupu, tajā skaitā invalīdiem, tiek regulēti arī speciālos likumos.

Jau tagad likumā «Par invalīdu medicīnisko un sociālo palīdzību» ir paredzēts aizliegums darba devējam atteikties pieņemt darbā personu ar atbilstošu kvalifikāciju, ja tā atzīta par invalīdu. Tādējādi tiek noteikts diskriminācijas aizliegums, pieņemot invalīdu darbā.

Labklājības ministrijas pārziņā esošais Nodarbinātības Valsts dienests sniedz palīdzību invalīdiem,

kuri ir ieguvuši bezdarbnieka statusu, kā to nosaka likums «Par invalīdu medicīnisko un sociālo palīdzību». Nodarbinātības valsts dienestā reģistrētajiem invalīdiem bezdarbniekiem tiek piedāvāts iesaistīties kādā no dienesta organizētajiem aktīvajiem nodarbinātības pasākumiem (personāla apmācība un pārkvalifikācija, darba meklētāju klubi, profesionālā orientācija un algotie pagaidu sabiedriskie darbi).

Esošie aktīvais nodarbinātības pasākumi ir vispārīgi un pieejami visām bezdarbnieku grupām. Tomēr, ņemot vērā invalīdu īpašās vajadzības, būtu nepieciešams izdalīt papildus līdzekļus jaunu aktīvas nodarbinātības pasākumu izveidei, kas vērsti uz invalīdu atgriešanu darba tirgū. Labklājības ministrijas rīcībā esošie instrumenti ļautu paaugstināt invalīdu konkurētspēju darba tirgū, taču ne vienmēr tas ir pietiekami,

lai invalīdi veiksmīgi varētu atgriezties darba tirgū.

Labklājības ministrija uzskata, ka papildus esošajiem nepieciešams veikt arī daudzus citus pasākumus, kas būtu vērsti uz to, lai nodrošinātu pēc iespējas efektīvāku invalīdu integrāciju sabiedrībā, tajā skaitā arī iekļaušanos aktīvajā darba tirgū.

Viena no lielākajām problēmām ir tā, ka darba devēji nav ieinteresēti pieņemt invalīdus darbā, jo tas ir saistīts ar noteiktiem finansiāliem izdevumiem, piemēram, darba vietu pielāgošana. Jaunajā Darba likuma projektā vai speciālajos likumos ir ietverti noteikumi, kas paredz diskriminācijas aizliegumu, sevišķi garantiju noteikšana invalīdiem (diskriminācijas aizliegums un noteiktas garantijas jau ir paredzētas). Savukārt, lai sasniegtu vēlamo efektu, proti, to, lai darba devējs pieņemtu invalīdu darbā, ir ne-

piecējami īpaši stimuli darba devējiem. Galvenais stimuls darba devējiem ir dažādas nodokļu atlaides vai citi pasākumi darba devēju izmaksu nepalielināšanai.

Darba devēju ieinteresētība pieņemt invalīdus darbā būtu panākams, izmantojot Finanšu ministrijas rīcībā esošos instrumentus — nodokļu atlaides, līdzekļu izdalīšanu invalīdu integrēšanas pasākumu ieviešanai (iekļaujot darba vietu pielāgošanu invalīdu vajadzībām, t.sk., tehniskos līdzekļus, darbaudzinātāju apmācību u.c.). Tāpēc Labklājības ministrija norāda, ka Finanšu ministrijai būtu nepieciešams daudz vairāk uzmanības pievērst šo jautājumu risināšanai, tādējādi samazinot sociālo spriedzi sabiedrībā un ar aktīvām darbībām veicinot invalīdu integrāciju sabiedrībā.

Labklājības ministrijas sabiedrisko attiecību nodaļa

PAŠVALDĪBĀS

Upmalas pagastā

■ 130 LATI — PREZENTĀCIJAS IZDEVUMI. Upmalas pagastā ciemojās radiodifūzijas «Tēvu laipa šaizemē» veidotāji, kā arī to pagastu pārstāvji, par kuriem raidījums tiek veidots vienā laikā. Ciemiņu uzņemšanai iztērēti 130 latī. Tos apmaksā no pagasta budžeta.

■ UZ VIETAS CEPS MAIZĪTES UN PĪRĀGUS. Deputāti izskatīja no individuālā uzņēmuma «Pie vecā Jēkaba» īpašnieka saņemto iesniegumu par telpu iznomāšanu. Uzņēmums uzsāk uzņēmējdarbību un telpas izmantos kulinārijas ceha ierīkošanai. Deputāti vienkārta telpas iznomāt uz gadu.

■ CEĻA REMONTAM LĪDZEKĻUS NEPIEŠĶĪRA. Pagaidām atteikts piešķirt līdzekļus ceļa «Upenieki — Panijoni» remontam, jo tas nav pagasta īpašumā. Ar iesniegumu materiāli palīdzēt ceļa remontā pagastā bija griezies tā īpašnieks.

■ BIBLIOTĒKĀ BŪS DATORI. Deputāti izskatīja Upmalas pagasta bibliotēkas vadītājas Aldas Upenieces iesniegumu ar līdzfinansējumu piedalīties viņas gatavotajā projektā Soroša fondā. Padomes sēdē pieņemts lēmums piešķirt līdzekļus divu datoru un printera iegādei.

■ REMONTĒS VANAGU FELDŠERU UN VECMĀŠU PUNKTU. Pagasta padomes deputāti, izskatot Vanagu feldšeru un vecmāšu punkta feldšeres Maijas Mālnieces lūgumu piešķirt līdzekļus telpu remontam, nolēmuši to atbalstīt. Feldšeru un vecmāšu punkts saņems līdzekļus atbilstoši remontdarbu tāmē paredzētajiem izdevumiem.

Aglonas pagastā

■ GATAVOJAS REMONTĒT PAGASTA NAMU. Aglonas pagasta padomes deputāti nolēmuši, ka šovasar jāuzsāk kultūras nama ēkas remonts. Pagaidām iecerēta tikai jumta seguma nomaiņa, būs jāuzliek jauns siltumizolācijas slānis virs ēkas daļas, kur atrodas sarkojumu zāle, kā arī virs padomes telpām, jāierīko notekūdeņu novadīšanas sistēma.

Lielāko daļu darbu nāksies atlikt uz nākamā gada, jo visam remontam šogad naudas nepietiks. Paredzēts kapitāli izremontēt kultūras nama zāli, daļā telpu veikt kosmētisko remontu, sakārtot iekšējos siltumtīklus. Deputāti plāno arī pārbaudīt un atjaunot elektroinstalāciju, nomainīt kultūras nama zālē apgaismojumu, uzlabot ventilāciju.

■ BŪS JAUNS JUMTS. Pagasta padome izsludinās cenu aptauju tehniskā slēdziena izstrādāšanai Aglonas pirmsskolas izglītības iestādes jumta nomaiņai. Bērnu dārza līdzšinējo horizontālo jumtu plānots nomainīt ar divslīpu jumtu. Lai to izdarītu kvalitatīvi, rūpīgi jāapsēko visa ēka.

■ VIDUSSKOLĀ REMONTĒS SANITĀROS MEZGLUS. Šovasar beidzot notiks sanitāro mezglu kapitālais remonts Aglonas vidusskolā. Finansējums šim lielajam darbam bija iekļauts pagasta padomes šī gada budžetā. Skolas direktoram Feoktistam Pušņakovam uzdots drīzākajā laikā veikt cenu aptauju.

■ TIESĀSIES AR PARĀDNIEKIEM. Pagasta padomes maija sēdē nolemts celt prasību tiesā par parādu piedziņu no tiem pašvaldības iedzīvotājiem, kuri nav samaksājuši zemes nodokli un ir parādā par pašvaldības sniegtajiem komunālajiem pakalpojumiem. Visi parādnieki jau bijuši rakstiski brīdināti, taču ar lielāko daļu nav panākta vienošanās par parāda dzēšanu.

■ GREIDERĒS CEĻUS. Tuvākajā laikā pagastā sāks greiderēt ceļus. Nolemts, ka pirmo sakārtos ceļa Sekļi — Lučkini posmu no Lučkiniem līdz Dzerkaļu kapiem, kur aizbērs bedres pie kapsētas. Atbalstot pagasta iedzīvotāju priekšlikumus, veiks visu pašvaldības ceļu apsekošanu. Kā atzīst pagasta padomē, vairāk problēmu ir ar mazajiem ceļiem, kas ved uz vienu vai divām saimniecībām un atrodas nomalēs.

■ PAGASTĀ BŪVĒJAS. Apstiprināts viens ēku pieņemšanas ekspluatācijā akts, uzbūvēta kāda dzīvojamā māja. Pagasta padome izsniegusi arī atļauju veikt rekonstrukcijas darbus kādā veikalā Aglonā un uzsākt projektēšanu vasarnīcas celtniecībai.

■ PAR REKLĀMU BŪS JĀMAKSĀ. Apstiprināti pagasta padomes izstrādātie saistošie noteikumi par pašvaldības nodevām «Nodevas par reklāmu, afišu un sludinājumu izvietošanu publiskā vietā». Noteikumi paredz, ka maksa var būt no 30 santīmiem līdz 5 latiem.

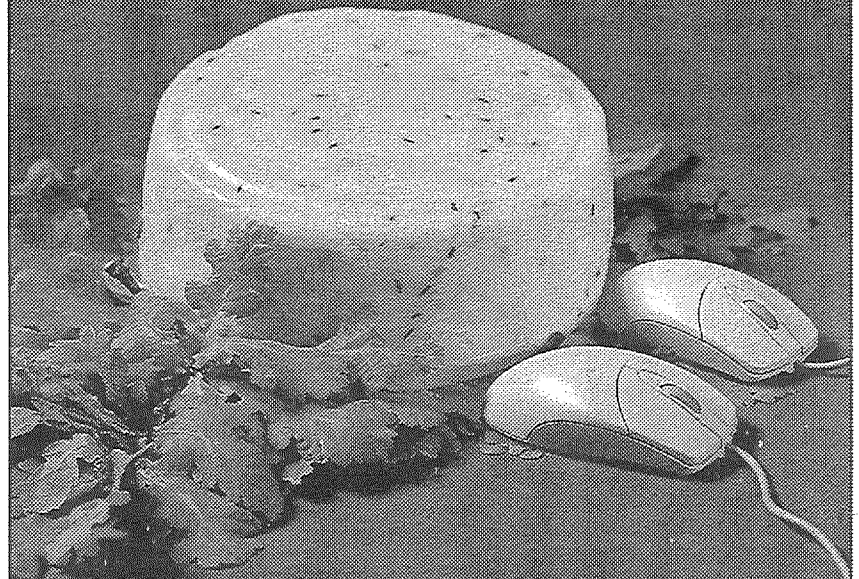
■ GĀDĀ DĀVANAS ABSOLVENTIEM. Pašvaldība sarūpējusi 250 latus, lai iegādātos dāvanas skolu absolventiem. Visi pagasta teritorijā dzīvojošie devīto un divpadsmito klašu beidzēji no visām Aglonas skolām izlaiduma dienā kā piemiņu saņems grāmatas.

REKLĀMA

REKLĀMA

REKLĀMA

Līgo depozīts.
Tagad arī IBANKĀ

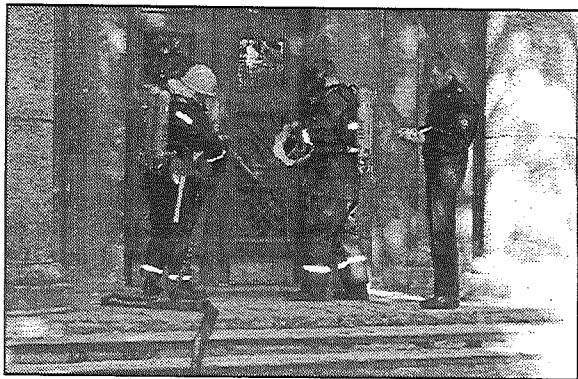

Noguldot naudu depozītā no 6. jūnija līdz 13. jūlijam,
Jūsu peļņa var augt līdz pat 8%!

unibanka

LABAS PĀRMAIŅAS

Papildu informācija visās Unibankas filiālēs un norēķinu grupās,
pa bezmaksas tālruni 8008009 vai www.unibanka.lv

● Šoreiz ugunsdzēsējiem bija līdzī iedotas kultūras nama durvju atslēgas. Reāli pēc atslēgām neviens neskries, durvis tiks uzlauztas. Savu darbinieku veiklību ar hronometru pārbauda ugunsdzēsības un glābšanas dienesta nodaļas priekšnieks Edmunds Boreiko.

Ugunsdzēsības un glābšanas dienesta mācības kultūras namā

● Ugunsdzēsēju mašīna pievienota hydrantam Raiņa bulvārī.

15. jūnija rītā Preiļu iedzīvotājus pārsteidza ugunsdzēsēju mašīnas, kas, bākuģunim mirgojot un sirēnām skanot, ātri devās no depo pa Raiņa bulvāri. Cilvēki satraukti lūkojās, no kurienes gāžas dūmu mākoņi, kur izcēlies ugunsgrēks. Paldies Dievam, nelaime šoreiz gāja secen, jo ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Preiļu nodaļas darbiniekiem vienkārši notika kārtējās mācības.

Kā «Novadniekam» pastāstīja VUGD Preiļu nodaļas priekšnieks Edmunds Boreiko, pēc mācību

plāna šādas trauksmes tiek organizētas ik ceturksni kādā citā objektā. Ir bijušas, piemēram, mācības glābšanas darbiem uz ūdens, avāriju seku likvidēšanai vai ugunsgrēka likvidēšanai, kā tas bija šoreiz. Reizēm tiek pieaicināti arī kolēģi no kaimiņu rajonu struktūrvienībām, jo ir izstrādāti savstarpējas sadarbības plāni ugunsgrēku dzēšanai un kaujas darbībai ar Rēzeknes, Daugavpils un Jēkabpils rajona vienībām. Iepriekšējā reizē līvānieši piedalījušies mācībās Jēkabpils cietumā.

Kārtējās mācībās par trauksmes objektu bija izvēlēts Preiļu kultūras nams, lai apkārt būtu daudz tehnikas, cilvēku, citu ēku un būv-

ju, bet vienlaikus, lai netiktu traucēts apkārtnē organizāciju darbs, stāstīja Edmunds Boreiko. Mācībās tika iesaistīti arī elektrīki, policisti un medicīnas darbinieki.

Pēc mācību trauksmes scenārija «ugunsgrēks» bija izcēlies uz kultūras nama skatuves, dega arī daļa zāles. Ugunsdzēsēji ieradās ar divām mašīnām, vēlāk radās nepieciešamība izsaukt papildspēkus arī no Līvāniem. Pēc iedomātā «ugunsgrēka» dzēšanas, kad tehnika bija jau depo un kaujas tērpī noģērbti, Preiļu ugunsdzēsības un glābšanas dienesta personāls pulcējās un sanāksmi, lai analizētu mācību trauksmes rezultātus. Kā teica Edmunds Boreiko, uguns-

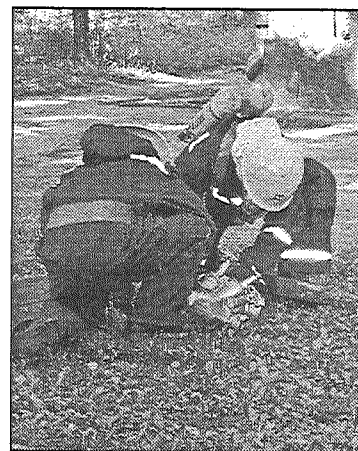

● Gāzu dūmu dienesta posms pārbauda «degšanas» iemeslus zem kultūras nama skatuves.

dzēsējiem vairāk uzmanības turpmāk jāvelti praktisko iemaņu apgūšanai un darbības ātruma palielināšanai, to teorijā zināšanas ir labas. Taču ir lietas, kuru uzlabošana pagaidām ir problemātiska, jo nodaļā trūkst cilvēku. Arī mācību trauksmes laikā kaujas tērpis nācās strādāt virsniekiem. Izpildot gāzu dūmu dienesta reglamenta prasības, piedūmotā telpā sasaitē jādodas ne mazāk kā diviem cilvēkiem ar elpošanas aparātiem, bet vēl ir vajadzīgs arī drošības postenis pie ieejas.

Edmunds Boreiko izteica pārliecību, ka neviens nopietns ugunsgrēks dzēsējus nepārsteigs nesagatavotus.

L.Kirillova

● Ugunsdzēsēji izvēršas kaujai — pie maģistrālās līnijas tiks pievienota darba līnija. Foto: M.Rukosujevs

INTERESANTI

Mūsu senču nedēļas kalendārs

Pirmdiena

Mēdz sacīt — kāda pirmdiena, tāda visa nedēļa. Tāpēc pirmdienas rītā nedrīkst ķildoties, rāties. Nedrīkst jurgot, iet ciemos, jo tad būs klaiņošana un nepastāvīga dzīve visu nedēļu.

Arī jaunu darbu sākt pirmdienā neiesaka — tad darba būs daudz, bet naudas maz, darbs būs īslaicīgs. Ja lieli izdevumi pirmdienā, tādi sekos visās turpmākajās nedēļas dienās. Ja sāpēs galva pirmdienā, tā būs visu nedēļu. Ja nāks ciemiņi — visa nedēļa būs saistīta ar ciemiņiem. Ja pirmais ciemiņš būs vīrietis — tas uz laimi. Istabai jābūt izslaucītai iepriekšējā vakarā, citādi pirmdienā laimi no mājas izslaucīs.

Vairākums pirmdienā dzimušo esot sliņķi, kas daudz runā, maz dara. Galvenie darbi pirmdienām: kartupeļu un augļu koku stādīšana, aitu ciršana, miežu, pupu un gurķu sēšana, pirmā ganu diena, lai govīs daudz piena dotu.

Otrdiena

Otrdien ieteicams pieņemt jaunu

darbu. Veiksmīga precību diena, meitās iešana. Meitās iešana jāatkārto trīs vakarus pēc kārtas, tad būs panākumi. Laba diena tīrumu darbu sākšanai — plaušanai, linu, auzu, zirņu sēšanai, slotu siešanai.

Ja otrdienā jāšķauda, nedēļas beigās būs jāraud.

Trešdiena

Trešdienā no jauna darbus nesāk — tad tie neveicas. Nevajag iesākt šķērēt audeklu. Ieteicams pirmoreiz lopus laist ganībās, tad tos viegli pieganīt, un ganiņam labi klājas. Ja trešdienā atkārtoti uznāk šķavas — tevi kāds slepeni mīl vai drīzumā iemīlēsies. Pirms gulētiešanas jāskaita deviņas zvaigznes un tad jāapgulstas, ne ar vienu nerunājot. Sapnī atnāks īstais ligavainis.

Ceturtdiena

Ceturtdienā Māra piedzimusi, tāpēc ceturtdienas vakarus vajagot svētīt. Skatoties laulības gredzenā, var ieraudzīt to, pēc kā sirds ilgojas. Nedrīkst vērpēt, adīt, malt, taisīt pastalas. Ieteicams sākt pirmo

vagu tīrumā, tad labi izdosies sēja. Jānoslauka pagalma celiņi, tad brauks diži precinieki. Ieteicams vakarā nagus griezt, jo tad iedziņvošoties mantā un uzsmaidīšot laime. Gulēt ejot, jāliek kreisās kājas zeķe zem spilvena, tad sapnī redzēs savu nākotni un ligavaini. Sapnī piepildās, ja ceturtdienā rīko blūka vakaru vai raganu nakti.

Piektdiena

Nevajag sākt svarīgus darbus, tad tos nevarēs vien beigt. Piekdienas rītā jāmazgājas strautā, tad miesa būs sārta un balta. Kāds laiks piekdien, tāds — svētdien.

Neiesaka braukt precībās — dabūs niknu sievu. Piekdienas vakaros sievietēm nevajag vērpēt vai dzijas tīt, tad vīri maldās apkārt. Ebreji un katoļticīgie vispār piekdien uzskata par nelaimīgu dienu (un ja vēl iekrīt 13. datums). Par burvju un raganu dienu to uzskata arī senie latvieši. Piekdienas skaitās arī sliktis ceļā došanās laiks ceļotājiem. Ja piekdien nāk šķavas — kāds gatavo tev dāvanu. Jaunā mēnesī pirms saules jāsēj

kvieši, pēc saulrieta jāstāda sīpoli un jāsēj zirņi. Tas, ko dara trīs piekdienas pēc kārtas, labi izdodas.

Sestdiena

Sestdienā sāks darbs labi izdodas, tā ir laimīga diena. Sestdienā dzimušie ir čakli, dzīvespriecīgi, jo dzimuši laimes krekliņā. Bērni, kuri dzimuši naktī no sestdienas uz svētdienu, esot lieli burvji un pareģoni. Sestdienā vajag nedēļas parādus nokārtot, tad turpmāk būs brīvs no parādiem. Sestdien jāmazgājas, lai vecos grēkus jaunā nedēļā neaiznestu līdzī. Vakara labi izdodas zemes darbi, bet, kas pēc saules strādā, tas darbojas velnu labā. Ja grib, lai sīpoli neizzied, tad tie jāstāda sestdienā. Bet, ja sestdienā iznāk saslimt, tad maz cerību ātri izvesēties. Sestdienas vakarā uz galda noteikti jābūt dienišķai maizītei, ja ne vairāk, tad vismaz vienam riecienam.

Svētdiena

Svinama, laimes un atpūtas diena. Svētdienas darbus Dievs pie-

dodot tikai ganiem, slaucējām un ēst gatavotājiem. Pārējie — ko svētdien sastrādā, to darbdienā atslinko. Svētdienā strādājošie maļot velnam putramus. Par tādiem darbiem mūsu senči kādreiz noskaitījuši piecus kvartus lielu soda naudu.

Svētdienā dzimušie esot gudri, turīgi, lepnī un laimīgi, jo viņus dzīvē pavadot pati Laimes māte. Svētdienā nedrīkstot neko citam dot, tad savu labumu atdodot. Aizliegts puķes plūkt un kokus laužt. Vajag priecāties, tikai ne pie pudeles, jo ar to velns uz elli ved...

Ja svētdienā nāk miegs, tad gaidāmi ciemiņi.

Svētdiena arī baznīcas diena. Ja, ejot uz baznīcu, pretī nāk melns kaķis, tad gaidāma liela laime.

Pēc dievvārdiem uzreiz jāiet mājās, tad pārnesīs svētību. Nedrīkst iet krogā vai uz satikšanos.

EIROZINAS

Sargāt datus no svešām acīm ir likumīgi

Cik daudz iestādes un privātfirmas drīkst zināt par iedzīvotājiem? Un, ja zina, tad kam drīkst un kam nedrīkst šīs ziņas izpaust? To Eiropas Savienībā no 1995. gada regulē direktīva «Par personu datu apstrādi un to brīvu apriti», bet Latvijā no šī gada sākuma nosaka «Fizisko personu datu aizsardzības likums».

Nedrīkst datus vākt bez piekrišanas

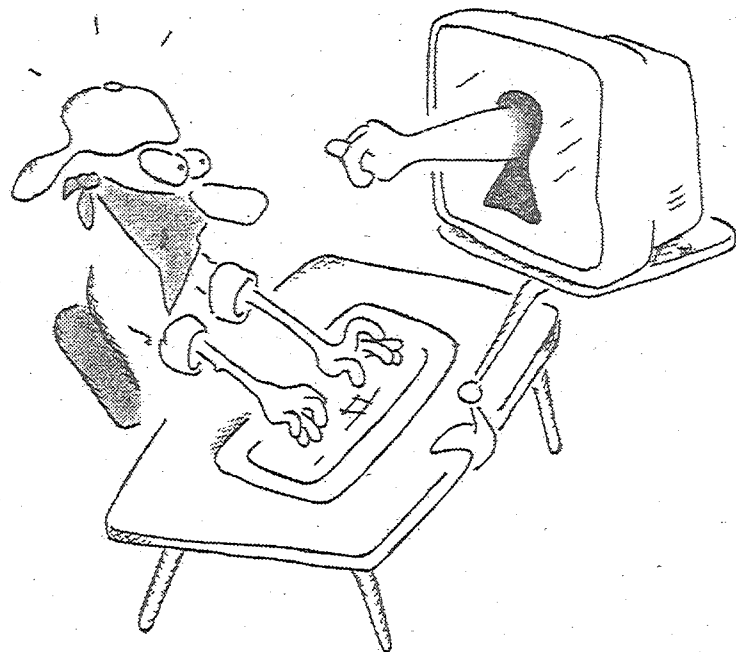
Pases dati, īpašuma stāvoklis, policijas ziņas, pacienta karte pie ārsta, bankas konta stāvoklis, laikraksta abonenta kartīte, informācija apdrošināšanas kompānijai, kredīta vai līzings kompānijas dati, abonenta numurs telefona grāmatā, adrese uz pieteikuma izlozei, irnieka uzvārds uz tāfeles, aviokompānijas biļešu rezervēšana, elektroniskā pasta adrese — šo sarakstu varētu turpināt vēl un vēl.

«Jebkāda informācija, kas attiecas uz personu, sākot ar vārdu un uzvārdu, ir uzskatāma par personas datiem,» skaidro Valsts datu inspekcijas direktore Signe Plūmiņa. Daļu no tiem valsts reģistrē neatkarīgi no personas gribas — tie ir pamatreģistri: Iedzīvotāju gēģistrs, Uzņēmumu reģistrs, Zemes kadastrs, Nekustamā īpašuma reģistrs, transporta līdzekļu reģistrs Ceļu satiksmes drošības direkcijā. Arī Meža valsts reģistrs, Komerču reģistrs u.c. «Tomēr Datu valsts inspekcijas pirmās rūpes būs pamatreģistru un sensitīvo datu bāzu reģistrēšana un kontrolēšana,» uzsver S. Plūmiņa. «Jo personas datu aizsardzības pamatprincips ir: bez personas piekrišanas tās datus apstrādāt, tas ir, vākt, reģistrēt, ievadīt, glabāt, izmantot, nodot, izpaust, nedrīkst. Bet informācijas aizsardzības noteikumi uz visām valsts iestādēm attiecas pilnā mērā.»

Vispirms jāargā «jūtīgā» informācija

Saskaņā ar likumu sensitīvie dati ir tie, kuri norāda uz personas rasi, etnisko izcelsmi, reliģisko un politisko pārliecību, dalību arod biedrībās, veselību un seksuālo dzīvi. «Visvairāk nāksies pievērst uzmanību tai informācijai, kas visvairāk skar personu — ziņām par tās veselību,» skaidro S. Plūmiņa. «Tā tiek vākta un izmantota visvairāk.»

Piemēram, ģimenes ārsta rīcībā ir informācija par klientu veselību. Tā nedrīkst nonākt citu personu rīcībā bez pacienta ziņas, tāpēc inspekcijai ir jāpārbauda, vai tās glabāšana konkrētajā ģimenes ārsta prakses vietā ir pietiekami dro-

ša. Ja pirms pāris gadiem notikušais Liepājas precedents ar daktera publisko cīņu pret tuberkulozes slimniekiem notiktu šogad, tas viennozīmīgi tiktu vērtēts kā datu aizsardzības likuma pārkāpums.

Tātad inspekcija sāks ar pamatreģistru un to datu bāzu uzskaiti, kuru rīcībā ir sensitīvi dati, piemēram, poliklīnikām, privātdetektīviem, slimnīcām, advokātu birojiem, apdrošināšanas kompānijām. Bet dati ir arī statistikas birojiem, arhīviem, ceļojumu birojiem, telekomunikāciju uzņēmumiem un tiešā mārketinga izplatītājiem, kuras zina, kam nosūtā kādus konkrētus piedāvājumus uz mājas adresi...

Ziņu vācējs uzņemas arī atbildību

Ja mājās atnāk reklāmas lapa ar personas vārdu un uzvārdu, tad jāpievērš uzmanība, kāda firma to izplatījusi. Ja saņēmējs nav piedalījies šīs firmas konkursos un izlozēs, iesūtīt atklātni ar savu adresi, tad ir iemesls un arī tiesības painteresēties, kur šī firma dabūjusi adresi.

Kas nodrošina aizsardzību? Valsts vai pats pilsonis? S. Plūmiņa pārliecina, ka personas datu aizsardzība jānodrošina tai iestādei un uzņēmēj sabiedrībai, kura vāc personas datus. Šajā iestādē par to atbild vadītājs. «Ja, piemēram, kāda firma nesniedz atbildi uz pieprasījumu par apstrādes mērķi, informācijas ieguves avotu un datu nodošanu citām personām, iedzīvotājs var vērsties pie mums, inspekcijā. Inspekcijas kontroles funkcija izpaudīsies trijos veidos: pirmkārt, pēc iedzīvotāju sūdzībām par pārkāpumiem, otrkārt, tematiskās pārbaudēs kādā no jomām pēc inspekcij-

jas iniciatīvas, treškārt, aizdomu gadījumos par personu datu nelikumīgu apstrādi.»

Valsts Datu inspekcijai jau esot ienākušas pirmās sūdzības. Spilgts piemērs esot parādnieku saraksta izkāršana pie ēkas — namu pārvalde, kura publiskojuši ūdens nemaksātājus, ir pārkāpusi Fizisko personu datu aizsardzības likumu. Namu pārvaldei nav tiesību izpaust informāciju par dzīvokļu īres parādniekiem, piemēram, laikrakstam. Izrādās, arī irnieku saraksts dzīvojamās ēkas kāpņu telpā drīkst būt izlikts tikai ar pašu irnieku piekrišanu. Tāpat kā tālruna numurs telefona grāmatā.

Katram ir tiesības zināt par sevi visu

Datu vācējiem vienmēr jāinformē persona par tiem datiem, kuri par viņu vākti, kādiem mērķiem izmantoti, kam nodoti. Tā ir dogma. Personai vienmēr ir tiesības noskaidrot jebkurā iestādē vai firmā, kādi dati par viņu vākti un kā izmantoti. Tā ir otra dogma.

«Likumā ir speciāla norma, kas nosaka, ka ikvienai privātpersonai ir tiesības divreiz gadā bez maksas jebkurā informācijas sistēmā pieprasīt: «Kādus datus jūs par mani vācat? Kā tos izmantojat? Kam tos nododat?»,» skaidro Datu inspekcijas direktore. «Ja konstatējat, ka šī informācija ir neprecīza, kļūdaina vai novecojusi, jums ir tiesības pieprasīt šo informāciju dzēst vai labot, kas arī datu sistēmas pārzinim ir nekavējoties jāizdara.»

Attiecībā uz datu apstrādi žurnālistiskām, mākslinieciskām un literārām vajadzībām likumā paredzētas atkāpes personas datu apstrādē. Likuma 5. pantu neviennozīmīgi vērtē gan Eiropas eksperti,

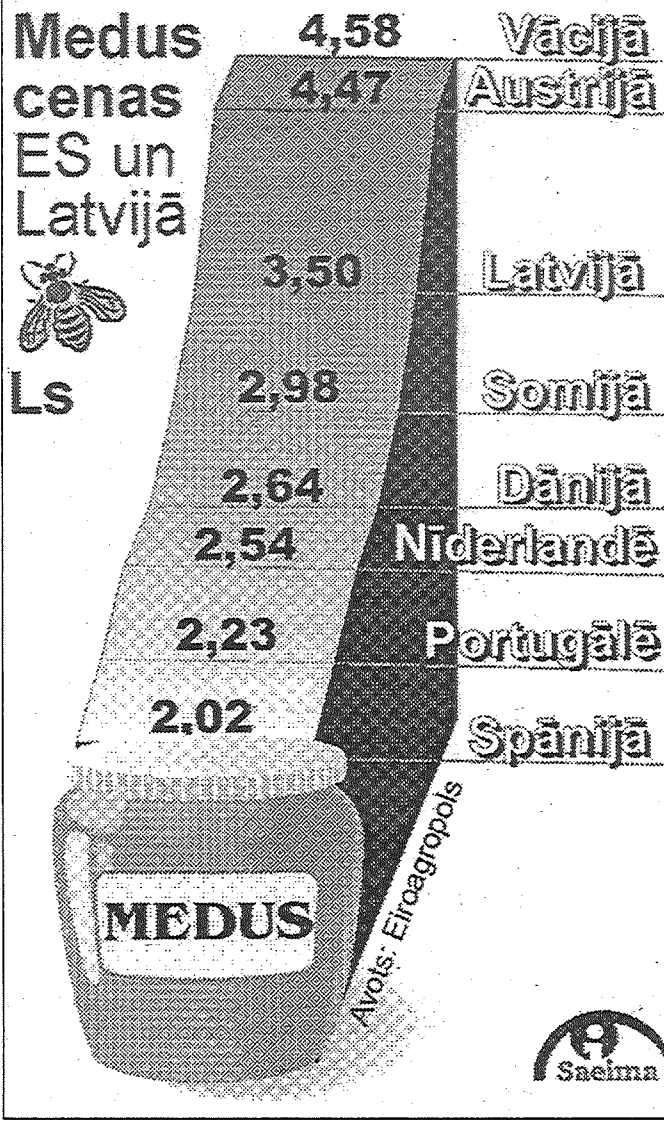
Medus cenas

85% no visa ES pārdotā medus ir galda medus, kuru izmanto mājās svaigā veidā, arī kā saldinātāju vāriņos vai ceptos ēdienos vai dzērienos. ES ir fasēšanas firmas, kas ar savu preču zīmi gatavi iesaiņot jebkādu medu, kaut vai importēto no Argentīnas, Ķīnas un Meksikas, kurš ir tik lēts, ka labāk būt medus pārdevējam nevis biškopim — ievestais maksā starp latu un diviem kilogramā.

Biškopji apvienojušies arī medus fasēšanas kooperatīvos, kuri iepērk medu par pusotru līdz divas reizes zemāku cenu, lai fasētu ar savas firmas zīmi. Bet tā kā importa medus ir vēl tikpat reizi lētāks, tad šie kooperatīvi bieži nespēj noturēties preti iespējai nopelnīt uz ievestā medus rēķina. Tieši šī iemesla dēļ ES Ministru padome jauno Medus direktīvu nolēma papildināt ar

prasību norādīt medus uzcelsmi. Lai būtu iespēja salīdzināt ar mūsu biškopju piedāvāto medu litra burciņās, ar īpašu uzmanību salīdzināsim medus pārdošanas cenu ES biškopjiem, kuri paši realizē produkciju. Viņiem ir medus apstrādes un saiņošanas iekārtas, un viņi, kā likums, pārdod tikai savu produkciju. Visvairāk par kilogramu medus samaskā Vācijā — 8 eiro (Ls 4,50), vismazāk — Portugālē un Spānijā — 3,60 eiro (Ls 2). Vidēji ES medus maksā 5,48 eiro (Ls 3). Latvijā biškopji tieši produkciju realizē tirgos — Rīgas Centrāltirgū viena kilograma medus vidējā cena ir 3,50 latu.

Tomēr arī rūpnieciskajā ražošanā izmanto medu. 15% no visa medus daudzuma aiziet maizes cepšanā, konditorejā, farmaceitiskajā un kosmētiskajā rūpniecībā, kā arī tabakas sektorā, jo cukura aizstājēji un citi saldinātāji nespēj aizvietot medus īpašo garšu.

gan Latvijas juristi. S. Plūmiņa atbild, ka šīs normas piemērošana vēl ir pētījumu vērtā. Pašreiz, ja, piemēram, žurnālā publicēts kādu retu auto īpašnieku saraksts, tad žurnālista guvums nav pārkāpums. Sodāms var būt vienīgi ierēdnis, kas šo informāciju devis.

Visvairāk pārkāpumu internetā

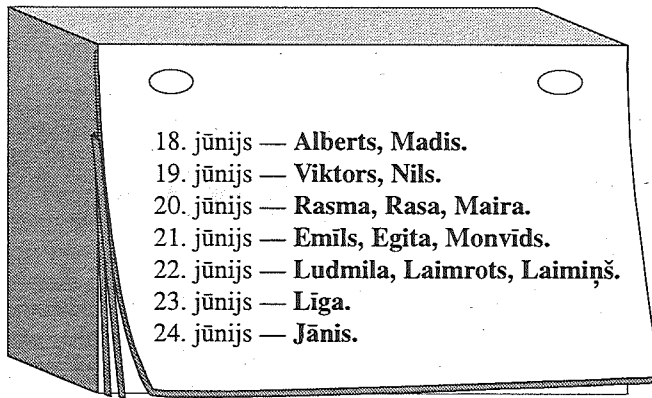
Latvija ir pēdējā no Eiropas Savienības (ES) kandidātvalstīm, kura sākusi rūpēties par personas datu aizsardzību. Kaut arī likums pieņemts, saskaņojot Latvijas likumdošanu ar ES tiesību normām, no tā, ka rūpīgāk tiks sargātas personu tiesības valstī, iegūs vienīgi vietējie iedzīvotāji. Sakārtota,

eiropiska likumdošana reāli garantē pilsoņu tiesības.

Pārlūkojot citu ES valstu pieredzi, S. Plūmiņa secinājusi, ka Vācijā un citās Eiropas valstīs pašlaik ļoti aktuāla ir personas datu neierobežota izmantošana internetā. Daudz pārkāpumu esot veselības aizsardzības sfērā.

Pagaidām valsts budžetā paredzētie līdzekļi Valsts datu inspekcijas visu paredzēto funkciju veikšanai esot nepietiekami — 100 000 latu, ar ko esot par maz inspekcijas plašo funkciju darbības nodrošināšanai. Tāpēc palauties, ka tikai ierēdņi personas datu sargāšanu kontrolēs labāk par pašu, nevar.

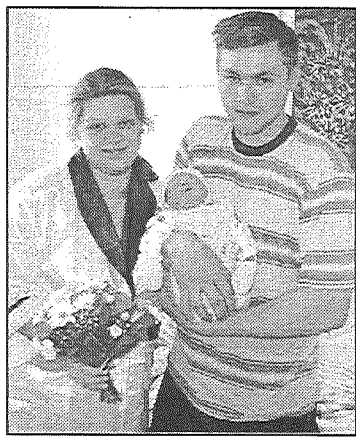
Ivars Bušmanis

Audz laimīgs, mazais!

8. jūnijā laimīga diena bija livāniešiem Endijai un Jānim Lazdāniem. Šajā dienā pasaulē sevi pieteica viņu otrais dēliņš. Divarpus gadus vecais Matiss ļoti ļoti gaida mājās māmiņu un savu nākamo rotaļu biedru, par to vien runājot. Māmiņa Endija kādu laiku auklēs mazuli, bet tiklīdz tas būs apvēlies, atsāks strādāt, jo ir laba konditore. Vecvecāki Māra un Florians arī dzīvo Līvānos un sola puisīti auklēt, jo viņiem šajā lietā liela pieredze — bez Endijas dēliņiem ir arī trīs mazmeitiņas Anna, Elīza un Emīlija. Otri vecvecāki Jānis un Anna dzīvo Jeršikas pagastā, turp puikas dosies lauku gaisu paelpot. Endijas un Jāņa pastarītim vārdiņš vēl nebija izdomāts, tas esot nopietni jāapsver, toties kūmas jau izraudzīti — brālis Nauris ar sievu Karīnu. Endija teica sirsnīgu paldies visam Preiļu slimnīcas dzemdību nodaļas personālam.

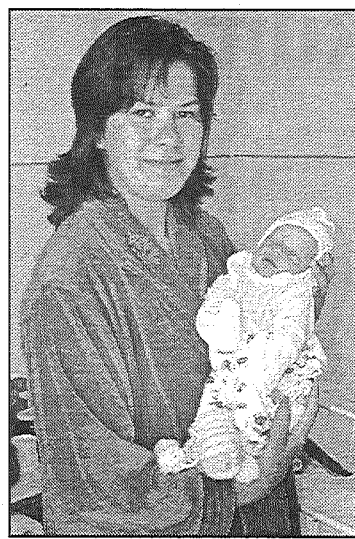
Livānietes Līgas Zaģeres meitiņa Laura pasaulē nāca 12. jūnijā. Tētis Aigars šajā brīdī bija klāt un uzmundrināja māmiņu. Mājās mazo māšeli sagaidīja brāļuks Dāvis. Vecmamma Vija, kura līdz šim palīdzēja auklēt trīs mazdēlus, tagad priecājas par pirmo mazmeitiņu. Vecmammai Annai ir trīs mazbērni.

Līga par palīdzību pateicās ārstei Larisai Bogdanovai, vecmātei Aleksandrai un pārējiem dzemdību nodaļas darbiniekiem.

Poļinas Komlačovas 12. jūnijā piedzimušais puisītis papildināja viņas četru bērnu pulciņu. Poļina kopā ar vīru Nikolaju dzīvo Silajāņu pagastā. Kopj zemi un priecājas par mazajiem — Jeļenu, Nikolaju, Alekseju, Vladislavu. Bērniņi cits pēc cita nākuši pasaulē sešu gadu laikā. Vecākajai — Jeļenai drīz būs seši gadi. Abām vecmāmiņām ir vienāds vārds — Jevdokija. Abām daudz auklējumu un lolojumu mazbērniem.

Poļinas vecākie bērniņi dzimuši Rēzeknes rajona slimnīcā. Tagad viņa iepazīsies arī ar Preiļu medikiem. Poļina teica paldies ārstei Larisai Bogdanovai un pārējiem, kas viņai palīdzēja.

Sutru pagasta iedzīvotāju Oksanas un Vitālija Litaunieku ģimenē 13. jūnijā pasaulē nāca pirmdzimtā — Žanete. Meitiņas vārdu izvēlējās māmiņa. Ģimēnīte kopj savu zemnieku saimniecību.

Vecvecāki Taisija un Georgijs tagad auklēs divus mazbērņus, bet Jeļena un Jānis — četrus.

Oksana teica paldies ārstam Jurim Urtānam, kā arī visam dzemdību nodaļas kolektīvam.

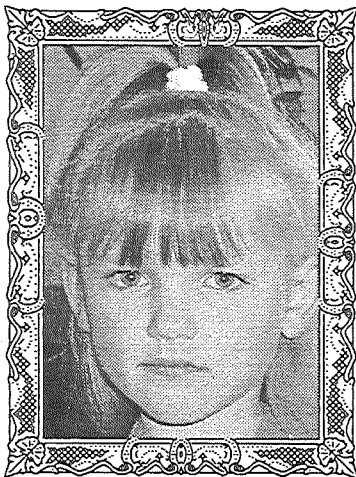
Rušonas pagasta iedzīvotāja Irina Leonova sevi var saukt par dēlu māmiņu. 11. jūnijā piedzima viņas trešais dēls. Bērna tētis ir Vitālijs. Mazulītis nosaukts par Jevģēniju. Šādu vārdu izvēlējušās vecmāmiņas, kas vārdus likuš arī diviem vecākajiem Irinas dēliem — Igoram un Vladimīram. Vecmāmiņai Felisadai ir pieci mazbērni, bet Aleksandrai — divi.

Irina priecājas par ņipro mazuli, bet skuma, ka nav varējusi piedalīties vecākā dēla 9. klases izlaidumā. Tajā laikā viņa jau atradās slimnīcā. Igoru izlaidumā sveica vecmāmiņas. Zēns gatavojas mācīties Lūznavas arodskolā.

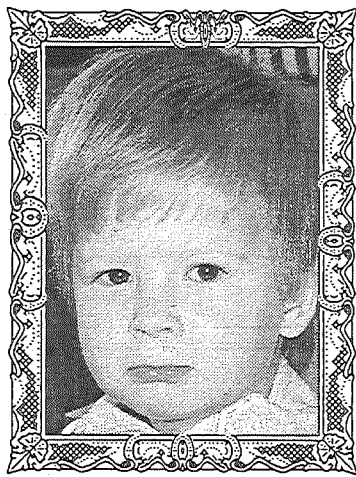
Bērna māmiņa pateicās ārstēm Larisai Bogdanovai, Svetlanai Morozovai un pārējiem, kas viņu aprūpēja.

Daudz laimes, mazo gaviļņiek!

12. jūnijā dzimšanas diena bija SANDRAI KOKORIŠAI («Pasaciņa»), viņai palika seši gadi. Sandrai ļoti patīk frizēties, krāsot lūpas un nadziņus. Parasti skaitumpopšanas piederumi viņai ir līdzīgi no mājām. Draudzene ir Grieta, bet garšīgākais ēdiens ir kartupeļi ar biezienu. Sandra dzied ansambli «Lāsītes».

EDUARDS LIPĪNIKS («Pasaciņa») dzimis 17. jūnijā un viņam būs 2 gadi. Eduardiņš ir ļoti iedzīvojies dārziņā un pēc māmiņas nemaz neraud. Viņš ir ļoti miļš un kustīgs zēns, kuram patīk mašīnas un traktori. Eduards jau mācās runāt un saka atsevišķus vārduņus.

Sešu gadu dzimšanas dienu 15. jūnijā svinēja INTARS NORĶĀRKĻIS («Pasaciņa»). Viņam vislabāk patīk spēlēties ar konstruktoriem un mašīnām. Draugi ir Guntis un Mareks, bet viņa simpātija ir Egija. Intaram ļoti patīk pistoles, tās viņš gatavo pat no lego klučiem, bet dzimšanas dienā gribētu saņemt īstu šaujamo. Kad izaugs, Intars domā strādāt tāda darbā, kur var labot mašīnas.

GUNAI MEŽINSKAI 11. jūnijā palika četri gadiņi («Pasaciņa»). Audzinātājas stāsta, ka meiteni var salīdzināt ar puķīti, kurai pum-puriņš lēnām veras vaļā un uzdzied. Gunīte no klusas, kautrīgas meitenītes kļuvusi aktīva, kustīga bērns, čalojošs kā strautiņš. Guna ļoti satiek ar pārējiem bērniem. Viņa lielākoties ir smaidīga, vēl nekad nav manīta dusmīga. Gunai ir draudzene — Zane un Zanda. Meitene prot skatīt dzejoliņus, bet visvairāk viņai patīk dzejolītis par māmiņu. To viņa skatīja Māmiņu dienā. Guna stāstīja, ka viņai mājās esot zirgs, suns un kaķis.

IGORS BELAJEVS («Pasaciņa») ir kustīgs un dzīvespriecīgs zēns. Ja dzird jaunu mūziku, Igors vienmēr dejo. Māmiņu dienā Igors dejoja par prieku savai mammai. Kā jau vīriša cilvēks, viņš labprāt spēlējas ar konstruktoriem, mašīnām, bumbu. Viņam ļoti patīk doties pastaigāties, spēlēties ārā. Igoram ir draugs Alvis. Viņam ļoti gribētos sunīti, un māmiņa teikusi, ka nopirks. Igoram četru gadu dzimšanas diena bija 14. jūnijā.

AKTUĀLI,
SPORTS

Uzmanību! Ērces!

Rajonā ir reģistrēti divi ērcu encefalīta un četri Laima slimības gadījumi

Pēdējo gadu laikā Latvijā pieaug saslimstība ar ērcu encefalītu un Laima slimību. Pagājušajā gadā valstī bija reģistrēti 544 ērcu encefalīta saslimšanas gadījumi, 1999. gadā — 350 gadījumi. Preiļu rajonā 2000. gadā reģistrēti 2, bet 1999. gadā saslimšanas gadījumi nebija reģistrēti. 2000. gadā reģistrēti 472 Laima slimības gadījumi, 1999. gadā — 281 gadījums. Rajonā 2000. gadā bija 8 Laima slimības gadījumi, 1999. gadā — 4 gadījumi.

Šogad novērojama augsta ērcu aktivitāte sakarā ar silto ziemu un mitro vasaru. Šīs sezonas laikā arī ar ērces piesūkšanos pēc izziņas medicīnas iestādēs griezušies 167 cilvēki. Jau ir reģistrēti 2 ērcu encefalīta un 4 Laima slimības gadījumi. Viens no šiem ir smags gadījums, kad isaudzis inficējies ar abām slimībām.

Lai izsargātos no ērces piesūkšanās, dodoties meža, pareizi jāģērbjas. Rekomendējams apģērbs no gluda slidenā materiāla, lai ērcēm būtu grūtāk pieķerties. Tam jābūt cieši pieguļošam, bikšu gali jāliek zeķēs vai zābakos un bikses zem ceļiem (kur ērces visbiežāk pieķeras) jāapstrādā ar repelentiem, kas satur dimetilftalātu (DEET). Periodiski jāapskata apģērbs. Ērces var pamanīt rūpīgiem pa apģērbu, tās vajag laikus ņemt. Ērces vieglāk saredzams uz gaišas krāsas auduma. Pēc atgriešanās mājās, rūpīgi jāapskata

mājdzīvnieki un savāktās dabas veltes.

Ja ērce tomēr ir piesūkusies, jāatceras, ka pareiza un ātra ērces noņemšanas samazina inficēšanās risku.

● Vēlams, lai ērci noņemtu medicīnas darbinieks.

● Pirms ērces izvilkšanas ar spirtu jādezinficē vieta, kur tā piesūkusies.

● Ar pinceti jāsatver ērce pēc iespējas tuvāk ādai, cenšoties ērci nesaspiest, un lēni ar vienmērīgu kustību jāvelk ārā. Nav ieteicams pieskarties ērci ar pirkstiem, jo infekciju izraisītāji var nokļūt organismā caur mikrotraumām ādā vai nejausi aizskarot gļotādu. Tāpēc, ja nav pincetes un ērce jāizvelk ar pirkstiem, vajadzētu izmantot kādu starpliku — auduma gabalu, papīru. Var izmantot diega cilpu. To apsien ap ērces snūkiņi pēc iespējas tuvāk ādai, velkot aiz galiem, izņem ērci.

● Pēc ērces noņemšanas, tās piesūkšanās vietu apstrādā ar joda tinktūru, odekolonu vai spirtu.

● Rokas obligāti rūpīgi jāmazgā ar ziepēm.

Nedrīkst:

● saspiest ērci, griezt, durt, raut, jo var notikt ērces ķermeņa šķidrums nokļūšana ādā;

● piededzināt ērci ar sērskociņu, cigareti vai spirtu saturošu šķidrumu;

● lietot benzīnu, eļļu, sviestu un citas vielas.

Ērcu encefalīta profilakses nolūkā pēc ērces piesūkšanās rekomendēts ievadīt specifisko imūnglobulīnu — preparātu, kas satur antivielas pret ĒE vīrusu. Imūnglobulīnu var ievadīt tikai 72 stundu laikā pēc ērces piesūkšanās (nevis noņemšanas). Novēlota ievadīšana ir bīstama, jo kavē dabīgās imunitātes veidošanos un saslimšanas gadījumā var pasliktināt slimības gaitu.

1 mēnesi pēc ērces piesūkšanās vēlams:

● Lietot vairāk vitamīnus. Īpaši C (labāk dabiskā veidā).

● Daudz šķidrums.

● Izvairīties no saaukstēšanās, alkohola lietošanas, fiziskām slodzēm.

Vakcinācija

Vakcinācija ir visefektīvākais ĒE profilakses pasākums. Latvijā tiek veikta ar Austrijas (FSME — Immuno) un Vācijas (Encepur) vakcīnām. Vakcinācijas kurss ietver 3 potes, kuras vēlams veikt aukstajā gada laikā.

● Intervāls starp 1. un 2. poti — 1-3 mēneši.

● Starp 2. un 3. poti — 9-12 mēneši.

● RW ik pēc 3 gadiem.

Vakcinācija pret ĒE neaizsargā no saslimšanas ar Laima slimību. Efektīva vakcīna pret Laima slimību pagaidām nav pieejama.

Vakcīnas pret ĒE varat saņemt pie saviem ģimenes ārstiem.

Svetlana Lioznova,
epidemioloģe

Latgales
novada
sporta spēles
notiks Preiļos

Nesen Preiļos pulcējās Latgales novada sporta darba koordinatori. Apspriedes temats bija gan gatavība 3. Trīsvaigžņu sporta spēlēm un novada pārstāvēšana, gan arī citas sporta aktualitātes. Viena no tādām — ikgadējās novada sporta spēles. Šogad bija paredzēts, ka tās notiks Balvos. Tomēr Balvu rajona sporta dzīves vadītāji sakarā ar to, ka rajonam nav piešķirti līdzekļi šim pasākumam, no rīkotāju goda atteicās. Pieņemts lēmums Latgales novada sporta spēles rīkot Preiļos, kur vismaz sporta bāzes ir sagatavotas augstā līmenī.

Koordinatori pagaidām nevienojās par datumu, tomēr noteica aptuvenu laiku. Latgales novada sporta spēles Preiļos notiks septembra vidū.

Mazās
olimpiskās
spēles

12. jūnijā Līvānos «Paspārnes» telpās, spītējot laika apstākļiem, notika mazās olimpiskās spēles. Tās bija veltītas pilsētas 75. gadadiņai. Spēlēs bija iekļautas dažādas netradicionālas sporta aktivitātes — kopskaitā 19.

Par uzvarētājiem kļuva Rasa Magdaļenoka (orientēšanās un «mērķē vesels»), Kristīne Sergeje-

va (staigāšana ar svešām kājām), lielā loma zvejošana (Einārs Zarāns), braukšana ar skrituļdēli (Sintija Stikāne), lekšana atmuģuriski (Rolands Vilcāns), Kaspars Vanags (atsperīgākais lecējs), Konstantīns Šķļars (laso ar apli), Jurijs Volkovs (laso ar koka riņķi), Sanita Ceple un Rolands Vilcāns (laušanās uz rokām), Kristīne Sergejeva un Konstantīns Šķļars (stiprākā plauksta), Baiba Medvedjeva («vanaga acs»), Sintija Stikāne (šautriņu mešana). Pārsteiguma balvu saņēma Mareks Ivanovs par vislielāko ciņas sparū.

Sporta spēlēs piedalījās vairāk nekā 80 sevi pierādīt gribīgi interešenti. Tiesnešu lomā iejutās «Paspārnes» jaunieši — līderi, kuri sekmīgi veica uzticētos pienākumus.

G.Kraukle

Futbols ar
zaudējuma
piegaršu

Kārtējās spēles Ziemeļaustrumu Futbola līgā (ZA FL) aizvadījuši Preiļu un Līvānu futbolisti. Diemžēl neveiksmīgi, jo abas komandas zaudēja. Preilēnieši Pļaviņās ar 0:3 piekāpās Jēkabpils «SS/Namejs» (brīdinājumus izpelnījās A. Trūps un V. Turčinskis). Futbola klubs «Līvāni» sīvā cīņā piekāpās Balvu «Vilki/ATU» ar 1:2. Vārtus guva I. Ručevskis, bet brīdinājumu nopelnīja A. Purviņš. Madonieši ar alūksniešiem nospēlēja neizšķirti.

A.Martusevičs,
ZA FL sacensību
direktors

Latvijas gada kukainis 2001 — parkšķis

Enciklopēdiskas ziņas. Parkšķis jeb sarkanspārnu siseni (*Psophus stridulus* Linnaeus, 1758) pieder taisnspārņu kārtai (*Orthoptera*), siseni dzimtai (*Acrididae*). Apdzīvo galvenokārt sausas, atklātas, smilšainas vietas ar niecīgu augāju — sausu priežu mežu mežmalas, izcirtumus, kāpas, virsājus. Kā jau lielākā daļa siseni un sienāžu, arī parkšķis ir augēdājs. Pieaugušie siseni parādās augustā. Iztraucēts pārlido un lidojot izdala skaņas, no kā cēlies nosaukums — parkšķis.

Pirmās ziņas par parkšķa novērojumiem Latvijā atrodamas jau 18. gs. Rīgas naturālists Jakobs Fišers parkšķi konstatējis Vidzemē (Rīgas apkārtnē?), bet 19. gs. Johans Groške Kurzemē. Nedaudz vēlāk Puzes apkārtnē (Kurzeme), kā arī Vidzemē parkšķi atradis Kurzemes dabaspētnieks Johans Heinrihs Kavals. Plašākus pētījumus par parkšķi veicis arī otrs kurzemnieks — Kārlis Princis, kurš bieži to konstatējis Šlokenbēkā pie Tukuma un pat kā masveidīgu sugu Allažos. Turpmākajos pētījumos Princis parkšķi atradis

vairāk nekā 50 vietās Latvijas centrālajā daļā.

Pēdējos gados Latvijā parkšķis (arī citi siseni un sienāži) nav īpaši pētīti, taču ir pamats uzskatīt, ka populācijas blīvums pēdējos gadu desmitos ir strauji samazinājies. Pēdējo pāris gadu laikā entomologi parkšķi regulāri novērojuši tikai pāris vietās (Kolkā, Vangažos u.c.). Parkšķis ir iekļauts Latvijas Sarkanās grāmatas 4. kategorijā un MK noteikumos par īpaši aizsargājamām sugām. Iekļauts arī Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas Apdraudēto sugu sarakstos.

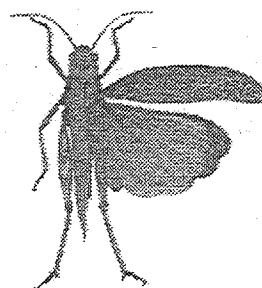
Latvijas Entomoloģijas biedrība (LEB) aicina arī jūs piedalīties šīs retās un, iespējams, apdraudētās, sugas kartēšanā. Ar jūsu palīdzību mēs varētu noskaidrot, kāda ir parkšķa pašreizējā izplatība Latvijā, kas to varētu apdraudēt, vai ir jāveic steidzami aizsardzības pasākumi un tml. Lai to paveiktu, nepieciešams aizpildīt anketu un nosūtīt to mums, neaizmirstot ierakstīt arī savu vārdu un adresi.

Sisenis, kas lido ar troksni un lidojot vēl redzami sarkani spārni!

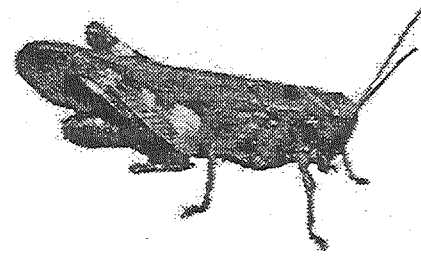
No visām pārējām Latvijas aptuveni 15 000 kukaiņu sugām it kā būtu ideāli atšķirams, bet... Daba ir parūpējusies, lai tas tomēr nebūtu tik vienkārši. Pirms 70-80 gadiem Latvijā konstatēta vēl viena trokšņaini lidojoša siseni suga ar sarkanām spārnēm — sarkanspārnu smiltājsisenis (*Bryodema tuberculatum* Fabricius, 1775). Kā speciālists, tā nespeciālists nevarēs pateikt, vai tam, lidojošajam sisenim bija viss spārns sarkans vai tikai daļa. Bet siseni ķeršana un spārnu apskate neglābjami saistās ar kukaiņa sakroplošanu. Tādēļ entomologi iesaka — neķeriet šos trokšņaini lidojošos sisenus, bet vienkārši atzīmējiet, kur un kad esat tādus redzējuši. (Ja entomologi uzskatīs, ka tur varētu būt atrodama otra suga, tas tiks pārbaudīts.) Un vēl. Ja esat labi iepazītinis māju apkārtnes vai pagasta sauses, bet parkšķi neesat atradis (pat speciāli meklējot) — ziņojiet! Arī tas būs rezultāts.

Mārtiņš Kalniņš,
Gada kukaiņa akcijas koordinators
Latvijas Entomoloģijas biedrība

Latvijas Entomoloģijas biedrības kartēšanas projekts 2001/03 — parkšķis (<i>Psophus stridulus</i> L.)	
Novērotājs (uzvārds, adrese, tār.):	Novērošanas datums:
Novērošanas vieta (rajons, apdz. vietas nosauk.):	Biotops (apkārtnes vides īss apraksts):
Novēroto īpatņu daudzums:	Piezīmes (laika apst. novēr. dienā u.c.):
Anketas lūdzam sūtīt uz: Latvijas Entomoloģijas biedrība, LU Bioloģijas fakultāte, Kronvalda bulv. 4, LV 1842, Rīga. Ziņas var sniegt arī izmantojot telefonu, faksu, e-pastu: Tālr. 9191557; 7323214 Fakss 2944986 E-pasts: adalia@lanet.lv	

● Parkšķis jeb sarkanspārnu sisenis.

● Arī tas ir parkšķis.

Vai transportlīdzekļu nodevas palielināšana uzlabos ceļu kvalitāti?

Māris Balodis, autovadītājs ar 23 gadu stāžu no Jēkabpils:

— Man liekas, ka nē. Ceļu uzlabošanai pietiktu ar tiem nodokļiem, ko maksājam pašreiz. Akcīzes nodoklis taču arī paredzēts

ceļiem, bet cik no tā šim nolīkam tiek izmantots? Ceļu uzlabošanai piešķirs nelielu daļu, bet pārējā nauda būs Saeimas deputātu algu paaugstināšanai.

Genovefa Jakovļeva no Preiļiem, CSDD kasiere:

— Es domāju, ka neuzlabos. Cilvēki jau tāpat maksā lielas nodevas. Pie kases, maksājot nodevu, visi sūrojas, ka nav naudas. Ja nodevu paaugstinās, dažam labam automobilis vispār būs jānoliek malā. No cilvēku makšiem izņemta nauda ceļus labākus nepadarīs. Ceļu kvalitātes uzlabošanai būtu jāatvēl vairāk naudas jau tagad.

Sergejs Siņutkins no Līvāniem, nodarbojas ar kravu pārvadāšanu:

— Tā nauda, ko mēs maksājam kā nodevu par transportlīdzekļiem, jau pašlaik netiek izmantota ceļu uzlabošanai. Kur tā paliek, nezinu. Nodevas palielināšana ceļiem neko nedos. Ceļi ir briesmīgi. Ļoti daudz naudas jāiegulda mašīnu remontam, kuras bojājas uz sliktajiem ceļiem. Diemžēl tam neviens uzmanību nepievērš. Par autovadītāju strādāju 27 gadus, un nācies redzēt daudzus sliktus ceļus.

Arnolds Griboniks no Preiļiem, kravu pārvadātājs starptautiskos reisos:

— Ja nauda tiktu novirzīta ceļu remontam, tad kvalitāte uzlabotos. Bet, ja valdība nolēms to sadalīt dažādām vajadzībām, tad nezinu. Bieži braukāju pa Eiropu. Uz Holandi, uz Spāniju, Itāliju, Franciju, arī uz Krieviju. Salīdzinājumā ar Poliju, Latvijas ceļi gan ir labāki. Bet mūsu kaimiņiem lietuviešiem ceļi labāki kā pie mums. Iekasējot nodevu, vajadzētu kaut kā atsevišķi izdalīt tos, kuri brauc reti, no tiem, kuri automobiļus izmanto intensīvi, kā es, piemēram. Man nodevas palielināšana nešķiet būtiska.

Edīte Sergejeva no Līvāniem, firmas direktore:

— Nodevas palielināšana nekādā gadījumā nenodrošinās ceļu kvalitātes uzlabošanu. Gribu mūsu ceļus salīdzināt ar Lietuvas ceļiem. Es nezinu, no kurienes lietuvieši ņem naudu, bet pie viņiem nodevas nav tik briesmīgi lielas. Pa Lietuvas ceļiem braukt ir vienkārši patīkami. Ceļi pie mums ir šausmīgi, ziemā vispār nav izbraucami. Firmas autovadītājiem, kas brauc ar lielajām kravām mašīnām, ir jānobrauc lieli attālumi, un viņiem ir grūti. Līvānu — Preiļu ceļa remontā ieguldīti tik lieli līdzekļi, bet tas atkal nosēžas un drīz būs tāds pats kā bija.

L.Rancāne

Foto: M.Rukosjuvs

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Ielīgosim Jāņus kopā ar GLASKEK logiem un balvām!

Balvās var saņemt:

par vienu logu — kokogles
par diviem logiem — šašliku cepamos iesmus

par trim un vairāk logiem — grilu

Par pašu lielāko pasūtījumu
superbalva —
lielais grils un kaste alus!

ZVANIET TŪLĪT RAŽOTĀJAM
Tālr. Daugavpili
54-24823.

Aglonas pagasta padome izsludina cenu aptauju pagasta padomes administratīvās ēkas jumta seguma nomainīšanas remontdarbiem.

Piedāvājumus iesniegt Aglonas pagasta padomē līdz 2001. gada 22. jūnijam.
Tālr./fakss 53-75338.

G.Zarāna vadītā autoskola z/s «Skujīnas» organizē «B» kategorijas autovadītāju kursus. Organizatoriskās sapulces: Preiļos, Rīgas ielā 6, 20. jūnijā pulksten 17.00; Jaunaglonas arodvidusskola 25. jūnijā pulksten 19.00. Informācija pa tālr. 9439977, 24118 (vakaros).

Preiļu arodvidusskola 2001.-2002. māc. g. uzņem personas ar pamatizglītību šādās izglītības programmās:

- X mazumtirdzniecības komercdarbinieks (4 gadi);
- X pavārs konditors (3 gadi);
- X šuvēja (2 gadi). Plašas iespējas iekārtoties darbā.

Dokumentus pieņemt no 11. jūnija.
Skolas adrese: Sporta ielā 1, Preiļi, LV 5301. Informācija pa tālruni 53-22864, 53-22865.

17. un 21. jūnijā pārdos brūnus šķirotus melnraibus broilercāļus, brūnus un baltus jaunputnus (2-5 mēn.), dējējvistas, galjišus, cāļu barību. Riebiņos 7.30; Silājānos 7.45; Rozalīnā 7.55; Borisovkā 8.10; Lomos 8.20; Malas Trūpos 8.30; Silūkalnā 8.50; Galēnos 9.05; Polkoronā 9.15; Stabulniekos 9.25; Pieniņos 9.40; Preiļos 9.55; L.Pupājos 10.45; Priekuljos 11.00; Rudzātos 11.15; Stekos 11.25; Turkos 11.35; Zundānos 11.45; Jaunsilavās 11.55; Līvānos 12.05; Jersikā 12.40; Upeniekos 12.50; Starēs 13.05; Rožupē 13.15; Rauniešos 13.30; Sutros 13.40; Anēķinos 13.55; Vārkavā 14.05; Upmalā 14.20; Lazdānos 14.30; Arendolē 14.45; Pelēcos 15.00; Nīdermuižā 15.10; Aizkalnē 15.25; Raudavkā 15.35. Tālr. 21270; 1-9186065.

21. jūnijā pārdos melnus un raibus diennakti vecus cāļus, šķirotus brūnos cāļus un cāļu barību. Ārdavā 7.50, Aglonā 8.00, Jaunaglonā 8.20, Aglonas st. 8.30, Baškos pie autobusu pieturas 8.40, Kastīrē 8.50, Preiļos 9.00, Riebiņos 10.00, Stabulniekos 10.20, Galēnos 10.30, Silūkalnā 10.40, Polkoronā 11.10, Pieniņos 11.30, Smelteros 11.50, L.Ans-pokos 12.00, Priekuljos 12.10, Rudzātos 12.30, Lūze-niekos 12.40, Turkos 13.00, Līvānos 13.10, Rožupē pie pasta 13.40, Vanagos 14.00, Upmalā 14.20, Pimicānos 14.30, L.Klāparos 14.45, Piliškās 15.00, Pelēcos 15.10, Nīdermuižā 15.20.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tālr. 24289.

Iepērkam lopus dzīvsvārā: govīs, jaunlopus, piena teļus, aitas, cūkas, zirgus. Noformē subsidijas.
Tālr. 55625, 55798, 23887, 9183601.

Preiļu novada dome nodod privatizācijai pašvaldības īpašumus:

- katlu māju, kas atrodas Aizkalnes pagastā,
- bērnudārza ēku ar zemi 0,6 ha. Privatizācijas projekta iesniegšanas termiņš — 2 nedēļas, pirkuma realizācijas termiņš — 1 mēnesis no publicēšanas laikrakstā «Novadnieks».

Višķu tehnikums aicina absolventus, bijušos skolotājus, darbiniekus uz **Višķu tehnikuma 80 gadu jubileju** š. g. 7. jūlijā plkst. 15.00. Dalības maksa Ls 2. Līdzī jāņem groziņš. Informācija pa tālr. 54-72144, 54-72388.

SEMINĀRS
19.06.2001. plkst. 10.00 Raiņa bulv.
19.06.2001. plkst. 14.00 Zaļajā ielā 23, a/s «Līvānu stikls» zālē

TĒMAS:
1. Tirdzniecību reglamentējošo normatīvo aktu prasības.
2. Nodokļu samaksas termiņu pagarināšana.
3. Bezstrīda piedziņas pasākumi.
4. Maksātnespējas process.
5. Par grozījumiem «Muitas likumā», kas stājas spēkā ar 01.07.2001.
Bezmaksas semināru organizē VID Latgales reģionālā iestāde. LAIPNI LŪZAM!

SIA «Remontnieks»
Aglonas stacijā un Viļānos pārdod:

- ✓ preses auklu (4 kg, 2 km) — Ls 4,80,
- ✓ cementu 400 — 39 Ls/t,
- ✓ cementu 500 — 42 Ls/t,
- ✓ šiferi 8 v. — 1,50 Ls,
- ✓ šiferi 6 v. — 1,10 Ls,
- ✓ ruberoīdu (15 m²) — 4,50 Ls,
- ✓ presēto papīru, gāzbetonu, gludo šiferi, ķieģeļus, Paroc, Isover vati u.c. būvmateriālus, augu aizsardzības līdzekļus, minerālmēslus.
Tālr. 53 65147, 46 60228.

Z/s «Vidsētas» iepērk jaunlopus, liellopus, aitas. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 55645, 55649, 55796, 1-6563019.

Pārdod

Audi 200, 1985. g. Tālr. 9491675;
kviešus. Tālr. 58435, 9895341;
ūdens mucu uz riteniem. Tālr. 34546;
govi. Tālr. 76233;
govi. Tālr. 52490;
darba ķēvi (grūsna), govi, ratus, ragavas. Tālr. 9736626;
ķēvi (9 g.) vai maina pret mājlopiem. Tālr. 32261.

Pērk

labu piena govi. Tālr. 46649.

Piedāvā darbu konditoram konkursa kārtībā.
Tālr. 23201, 9733306.

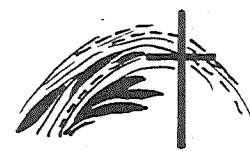
PRIVATIZĒJAMA
VALSTS AKCIJU SABIEDRĪBA
LATVENERGO

Cienijamie klienti!

Sakarā ar pāreju uz ciparu sistēmu Līvānu elektrotīklu dispečeram bojājumu pieteikšanai un citas informācijas saņemšanai lūdzam zvanīt pa tālruni 1-53-81731, kā arī 22703.

Pārdod jaunas gumijas piepūšamās laivas.

Lēti. Iespējams kredīts.
Tālr. 52-23442, 9720053.

Atnāc, meit, un atstāj kapu kalnā smeldzi,

Atstāj asaras un skumjas, lai šeit dus,
Paņem dzīvei līdzī spēka veldzi,
Mātes piemiņai tad vienmēr dārga būs.
Skumju brīdī esam kopā ar Māru
Matisāni un viņas ģimeni,
MĀMIŅU kapu kalniņā pavadot.

Aglonas bērnudārza kolektīvs

Bij dzīve, darbs un mīlestība,
Līdz pilns nu visa mūža mērs.
Skumju brīdī esam kopā ar Helēnu
Krūzu, **VĪRU** smiltājā guldot.

Mājas kaimiņi
Kad pāri apkļusušai dzīves takai
klājas smilšu un ziedu sega, izsakām
patiesu līdzjūtību Zinaīdai
Adamovičai, no **VECMĀMIŅAS** uz
mūžu atvadoties.

VSAA Preiļu filiāles kolektīvs

Un tā mēs aizejam — tā pēkšņi un
pavisam,
Bez ceļa atpakaļ — smilts klājas pāri
visam.

Ne saukt, ne panākt vairs — balss
aizsmok, soļi stieg.
Un sāpes dvēselē kā melni pelni snieg.
Izsakām līdzjūtību **Olgai Kukorei**
sakarā ar **BRĀĻA** Julijāna
pāragro nāvi.

SIA TU Lauki un Preiļu pārtika kolektīvi

Vien paliks mīlestība tava
Kā sāpju un kā laimes mērs.
Paldies tev, māt, par to!

Izsakām līdzjūtību tehniskā
personāla darbiniecei
Janīnai Putānei, kad pār **MĀTES**
kapu gulst atvadu ziedi.

Preiļu 1. pamatskola